

'Pōlv'a 'bōgv'a 'sōnnε ɔ po'a KŌLĒETIKŌMU -jeyi

Wludie po'a nyɔ 'bōgv -nεε'ε -naagi 'li.

Kōlēetikōmō 'mnv-v 'ma-a Zezii'a nyv, 'unv ɔ -dalbhoyi 'Pōlv po'o 'bōgv'a 'sōnnε -jeyi. ɔ 'nv-o -kaa, -ekedɔmaa, 'wa "kpidɔ ɔ 'wɔn'ɔ 'bɔ, ɪ se "yrili-nmɔ 'le 'wa tɔlv-v nv'o ɔ -se Zezii'a -dalbhoyizεε -ko. -Ka ɔ 'du 'ε -ziaka, ɔ-ɔ tɔ nv-o'o, 'le, -ka ɔ lbhv 'mnε 'bhle'a 'kpv, ɔ-ɔ tri'e 'na -jiε 'kpiti.

'Yewlu

I 'Inmɔ 'Pōlv -Lagɔ -za'a 'le nyv'a "kluv ɔ 'n 'ke *Zezii *Kliis't'a -dalbhoyi "du, a-bv ɔ -ghgbawɔnyi'a nyv -Lagɔ -kɔ'ɔ, -v -nɪ'a 'le Kōlēetigwlv 'mv -ke a-bv ɔ nyv -lrvv-v -nɪ'a Akayibhlvkpa "kpi, 'unmɔ po'o amv "bōgv -nεε -jeyi. 'In -ke -a'ba 'lotv'a 'yu Timotee -nɪ 'sɔn, -a-bv 'ye'e amv!

II -A'ba -tɪta -Lagɔ -ke -a'ba -Kɔyi Zezii Kliis't -wɔnna amv "niti 'le vn 'ke amv -pōlv'a bhlubh-lua "nyɪ!

'Pōlv -nɪ'a 'kleyenamv, -Lagɔ -kpa nɔ-o'o

III -Lagɔ 'ma-a -a'ba -Kɔyi *Zezii *Kliis't'a -tɪta, -ɔ 'bhle'a ngaze, -bho nyɔ -nɪ -vɔyie wɔn, -ɔ po ɔ 'kpi 'mv, ɔ 'nynɪ 'bhε "yi!

IV -Bho -a -ka 'kle-e 'ye, ɔ-ɔ 'po-o -amv 'kpi 'mv, 'le, -bho nyv -lrvv -ka 'kle-e 'ye, -abv 'ke v 'kpi "yi po -lreε.

V A -gblee, -ka Zezii Kliisi 'mno 'ye'a 'kle tenyi, 'ka-a -a-bu 'o nyu -ni'e 'kle 'yenamv tenyi -lreε. -A -ke o ''sisri'e-e ''yi'a dı -Lago-o po'o -amv 'kpi 'mv tenyi -lreε 'le siastaali 'wee 'mv.

VI ε -ni'a -kaa 'mv a, -bho -a -ka 'kle-e 'ye a, ε-ε 'mo-o a'ba -zegε'ε dı. -A-bu -Lago 'ke 'mv-zi -ni 'le o 'ke amv 'kpi 'mv po, 'le, 'pυnpυan'a -jolv -a -ni'a ''yi, a 'ke 'bho 'ε ''yi ti-de -ka -zegεka. 'Bho 'ε lemυ, -bho -Lago -kpa -amv, ε-ε 'mo-o ε-ε 'ka amv 'kpi 'mv po, 'le, 'kleyeεε nyu-u ya'a amv ''kpi, a-bee -mnyv 'ke ''gwli-ku 'le ι -kaa amv ε ''yi -za ''bhalreεke.

VII 'Ka-a ε -ni'e 'mv'a dı -a de'e ''gwli na, a'ba ''gwlideε -see -denı 'mv -so yi. -Bho -a -ke a -ple 'kleyeεε 'mv, -a 'de-e ''gwli -lreεke na, -ka -Lago-o kpa'a -amv, 'ka-a ε ''du'o a'ba ε -lreε.

VIII A -gblee, 'lotv'a ''nynuu-a, -ka -a'ba 'kleyeεε ku'a wɔn tenyi 'le Aziibhlokpa ''kpi, -a 'bo-o ti a 'ke ι yibo. 'E wɔnkuε 'zi-e ''kalε ''yi. -A popo 'ko-o 'gwlvıti na, -a 'ye 'ko-o 'mε -mv.

IX Kın, -ziadı mo'o. -A popo 'ko-o 'gwlvıti na, -a'ba 'mewı nyıni 'ko-o'o. 'E letu -nv-ε'o 'le -a -kaa -a'ba ''bhi'a 'mutikukue 'mv 'pεε, 'le, -Lago za'a nyv glu 'le 'memv'a ''klumv 'le υn-u ni'a ti -lreε, -a 'ke 'o ''se 'mv 'pεε.

X Obo 'mno'o 'sana 'mv -a 'pυn'o. -Bho 'kleyeεε -lreε yi -amv -bodı, 'ınnv 'ye -amv 'le 'ε wɔn 'mv -za mv -lreε. -A 'de-e ''gwli na o-o 'ye-e -kaa -nv -mv.

XI -A-bu bhade'e amv li, a po o *wɔn gbo -a'ba dı. -Bho ε -ni -kaa 'mv a, ''lemni, 'o wɔngbopolbhv a -ke nyv'a -dadudu-u nv'a -amv -bodı, o-o zi ni 'nε-ε 'mv, o-o nv'o -amv -zegε

'lruli. Ɛ-be zεge 'mne Ɛ, 'inne a'ba -dadudu-u 'ye'e li 'le a-a po 'o 'see -a'ba dı -lreε.

'Pɔlv -see Kɔłęstı le mu

XII A-gblee, 'lotv'a 'nynuu-a, le -ke 'bete -a -nı'a wanamu, 'inne 'mo-o, 'le -a'ba -pɔlv gbo, -a'ba kpli 'srεε'ε-ε 'yi 'le -a -bonyunyu'a 'klumu 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi. A-bee -mnvu'a 'bhi'a damu -lreε, 'ka-a Ɛ -nı'e 'mu. I-bı kpli 'mnu-ı 'nu -ɔ 'tu 'le -a nu ı'o 'le -pɔlvzεge 'mu 'bho 'ɔ 'yigbeyi. 'Ɛ letu 'ka -kaa 'mu-nı a, Ɛ -se nyunyɔnaagu -a 'pεε 'mu 'nı -ko. ɔ-bo -Lagɔ -ke 'limu-v -nmɔ'ɔ wɔn, 'ınnɔ kpa'a -amu.

XIII-XIV A-a 'ye-e li'a, 'lotv'a 'nynuu-a, -a'ba 'bɔgvı -a po'a -jeyi, -a -see 'le 'ya 'limu le flu 'yisie. -A 'za-a dı 'wee 'mu gbaa. -A -see le 'yi'zize, 'le -a yibo'o na, a 'wɔn-ɔ -amu 'muti -toope. 'In 'de-e 'gwli na, a-a 'ye -ı 'muti'wɔn -mu -ka -zεgeka. 'Ɛ dı, -ka -a wa'a 'bete a'ba dı 'le Ɛ 'ke -a'ba -Kɔyi *Zezii'a leyinɔɔ 'kpi bhla, -ka -lue 'mno, 'ka-a a-a 'ye 'bete -wa mu -lreε -a'ba dı.

XV-XVI Dı 'ın -za'a -laa 'mu, 'ın 'de -ı 'gwli'a dı, 'ın 'bɔ 'ko'o ti 'ın 'ke 'kı 'le amu gbo -zi -nı 'le 'ın 'ke Masedvanıbhılkpa 'kpi mu. -Bho 'ın -ka 'le-e 'wlv, 'ın -ka Zideebhılkpa 'kpi le-e mu, 'ın 'bɔ 'ko-o ti -lreε 'ın 'ke 'le le -yi -nı, 'le a 'ke 'kı 'ınmu -kpa 'ın 'ke 'an -jolv nya kpa. -Bho 'ın nu 'kı -kaa a, 'lemnı Ɛ-Ɛ nu 'ko-o amu -zεge 'lruli kpe 'sɔn, 'le 'ın -see 'to 'le -zi -nı.

XVII 'Lotv'a 'nynuu-a, 'ın-ı 'tmvu'o amu-ε, 'ın 'ka wlu 'yizizia a, Ɛ -se bhuhuyiti -ko. Nyu-v se'a -Lagɔ yibo, le vn-v 'ye'a -nu mu, -ka vn-v za'a 'ε dı 'mu, 'an nu -kaa. 'An nyunyɔtu'a nu

'in-ı 'ye-e 'ınneεεε -nυ -mυ-ϙ, 'an -za wlu ''yida 'mυ -lrεε.

XVIII -Lagϙ se'a sın wϙn 'mυ 'bhle, 'bho 'ϙ ''yigbeyi 'in-ı 'tmυb nı'e amυ na, dı -a za'a amυ -bodı 'mυ a, ı-ı 'mo-o -ziadı, -a -see sın εε.

XIX A 'ye li-ϙ, 'ınmϙ 'Pϙlb-e *Silıvεε -ke Timotee, -Lagϙ'ϙ ''yu Zezii *Kliisı -ke ''kpidı -a za'a amυ -bodı 'mυ, ϙ se wlu 'sϙn wϙn 'mυ 'bhle. ϙ-ϙ 'mo-o -ziadı'a 'mυzayı ''kōmυ.

XX A -gblee, lı 'wee -Lagϙ ''du'a -amυ wϙn 'mυti, 'ϙ dı -a de'e ''gwli na, ϙ-ϙ 'ye -ı -nυ -mυ. ϙ-bϙ Zezii Kliisı 'mnc'ϙ dı -lrεε -a 'bhεε'ε -Lagϙ'ϙ 'nynı ''yi 'le -a nυ'o: -Ziadı mo'o, 'ka-a ı -nı'e 'mυ!

XXI 'Bho 'ε lemυ, -Lagϙ'ϙ ''bhυo-o -za'a 'bho -abυ -ke a-bee, -a 'ke 'ϙ nyυ ''du, -a 'ke 'ϙ lbhυ nυ 'le ϙ-ϙ po'o -amυ 'kpi 'mυ 'bho Zezii Kliisı'a -jeyi.

XXII ϙ-bϙ -Lagϙ 'mnc, -ka ϙ -kϙ'ϙ -amυ, nyυ 'ke ı yibo'a dı, ϙ ''du'o *'ϙ Lisaazuzu 'le -a'ba -pϙlb 'zϙ. -Zıgı ϙ 'ka -amυ ''lrulinυ, 'ınnϙ 'mo-o 'ya 'mna'a ''yıtisabhleε.

XXIII A -gblee, 'lotυ'a ''nynuu-a, 'bho -Lagϙ'ϙ ''yigbeyi 'in-ı zre nı'o. 'In -kaa amυ ''lruli-wlu'a dı 'in -see 'le Kϙεεtıgwıϙ 'mυ -zi -nı.

XXIV ε -se na 'nı ε, -a-bυ -zi amυ wϙn 'nı -ko 'bho a'ba ''gwlıdeε'ε ''kpi. -Ka a po'a bhı glu -ka -zεgεka see 'bho Zezii'a -jeyi, -a yibo nı-o'o. -A 'ybh-a-o'o -a 'ke tikpυkρn, -a 'ke amυ -kpa 'le a 'ke 'le 'bυbυa 'mυ -nı.

II

I 'Lotυ'a ''nynuu-a, 'ka-a ε -nı'e 'mυ'a dı 'ın bhaga'o 'le 'an -pϙlb gbo na, ε se ''yrili-nmϙ 'ın

'ke 'le amɔ gbo le yi. -Ekedɔmaa, -bho 'in yi 'kɪ
'le le a, 'in-ɪ kma nɪ 'ko-o amɔ "yigbeyi -lrɛɛ.

II -Bho 'in -kma -nɪ nɪ 'kɪ amɔ "yigbeyi, 'gwɩɩ-ɔ
'ye 'kɪ-ɪ 'mna-a'a "bhuo li-nyni -mɔ -lrɛɛ. Nyɔ-ɔ
'ka 'inmɔ 'kpa "yi po, ɔ -see -nɪ yi, -ekedɔmaa,
a'ba klɛ-ɛ 'ye-e "yigbeyi -kma -mɔ.

III 'Innɛ 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ 'in -see 'le le yi 'le 'in
'ye amɔ 'ɛ "bɔgɔ -jeyi po. 'In 'bɔ-ɔ ti a 'ke a'ba
'nyinynidɪ "yiyibo 'le a 'ke -Lagɔ gbo "bhiti, 'le,
-bho 'in yi 'le amɔ gbo le 'wla, 'gwɩɩ 'ke 'inmɔ
li-nmɔ, -ekedɔmaa, a-bɔ 'ke 'ɛ lɛtu nɔ. A -gblee,
'in yibo'o-o a -nɪ 'wee'a kpli. 'In 'de-e "gwli na, -
bho 'bubɔa -ka 'inmɔ-ɔ 'lbha, 'bubɔa-a 'ye-e amɔ
'lbha -mɔ -lrɛɛ.

IV A -gblee, 'lotɔ'a "nynuu-a, ɛ-be "bɔgɔ 'in po'a
amɔ -jeyi, 'in -nɪ 'ɛ 'cnɪnamɔ, 'in popo'a a'ba
dɪ 'gwɩɩti, 'an ku 'cna-o'o tenyɪ 'le 'in 'ye "vi
ngazeka. ɛ -se 'in 'ke amɔ "yigbeyi -kma -nɪ'a
dɪ 'in po amɔ "bɔgɔ 'mnɛ -jeyi -ko. 'In 'po -ɛ
amɔ -jeyi, 'le, -ka 'in -kma'a a'ba dɪ tenyɪ, a 'ke ɪ
yibo.

A 'bhɔ a -bonyunyɔ'ɔ "nyinynidɪ'a dɪ

V A-a 'ye-e li'a, 'lotɔ'a "nynuu-a, 'le a'ba
"klumɔ, nyɔ-ɔ -kma -nɪ 'ka nyɔ "yigbeyi a, ɛ -
se 'an "sɛ ɔ nɔ ɛ "lruli -ko. A'ba klɛ mo'o. 'Le
'in -kɛɛ ɛ "ni-zi, a'ba "bhi'a nyɔtɔɩ ɔ nɔ 'ɛ "lruli
-lrɛɛ.

VI 'Le a'ba -dadudu 'ye wlu -lue -dalue -po, a
'ye ɔ dɪ -kpon 'le a -ke ɔ 'se "sra -lue 'mɔ-plɛ, 'le,
'nyinynikpli ɔ 'bhle'a kwa 'muti, ɔ 'ke ɪ kwa gbo
-za. Lɛ a nɔ'a 'bhɔ ɔ "kpi a, ɛ -sie 'tɔ -kaa!

VII 'Traamɔ 'tɔ ɔ, ɔ yibo'o-o 'ɔ "nyinynidɪ "yi 'le
ɔ 'ye -Lagɔ gbo "bhiti'a dɪ, a 'bhɔ 'ɔ "nyinynidɪ'a

dɪ 'le a 'ke ɔ 'kpa 'yi po! -Bho ε -se -mnεε ε, 'kpi-ɪ wa 'nɔ-ɔ 'yiti tenyɪ.

VIII 'Ka-a ε -nɪ'e 'mɔ'a dɪ, 'ɪn-ɪ 'tmɔɔ'o amɔ, a 'bho ɔ 'nyinyɪnɪdɪ'a dɪ -ka -zegεka, 'le, -ka a -kma'a ɔ dɪ, ɔ 'ke ɪ yibo!

IX A -gblee, 'lotɔ'a 'nynuu-a, -bho a -ka 'an wlu 'mɔti-i'wɔn -ka -zegεka, 'ɪn 'ke ɪ yibo'a dɪ 'ɪn po'o amɔ 'bɔɔgɔ 'mnε -jeyi.

X 'Le 'ɪn-ɪ 'tmɔɔ'o amɔ na, nyɔ -ke 'nyinyɪnɪdɪ'a dɪ a 'bho'ɔ ɔ, 'mna-a 'bho-ɔ 'ya dɪ -lɾεε. A -gblee, nyɔ-ɔ nɔ 'ka 'ɪnmɔ 'nyinyɪnɪdɪ 'lruli, 'ɪn 'bho-ɔ 'ya dɪ see. A'ba -zegε'ε dɪ 'ɪn 'bho'ɔ 'ya dɪ, 'le, lε 'ɪn nɔ'a a, *Zezii *Kliisɪ-ɪ 'ye 'ε li.

XI 'ɪn -see ti'ɔ 'nyinyɪnɪdɪ'a tiyayi *Sataan 'ke -a'ba -flɔna 'ye. -Ekedɪmaa, -ka ε-ε popo'a 'gwɔti ε 'ke nɔ 'le ε 'ke -amɔ tɔ wɔn 'mɔ lu, -a yibo'o-o 'na see.

'Pɔɔ -ke Tiiti -see 'bho Trɔasi 'yi'gbɔɔ

XII A -gblee, 'lotɔ'a 'nynuu-a, 'bho 'ε lemɔ, 'ɪn-ɪ 'tmɔɔ'o amɔ-ε na 'ɪn 'mu-o Trɔasi 'ɪn 'ke 'bho'a nyɔ *Zezii *Kliisɪ'a 'dɪzɪɔ -bodɪ 'mɔ-za. 'ɪn nɪnɪ'a 'bho a, -a'ba -Kɔyi Zezii Kliisɪ'a 'dɪzɪɔ'a 'mɔzεε'ε -jɔɔ -flɔ'ɔ-ɔ wɔn 'le 'ɪn 'ye ε nɔ.

XIII ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'ɪn -see -a'ba 'lotɔ'a 'yu Tiiti 'bho -ye'ε dɪ, 'gwɔ -nɪnɪ'e 'ɪnmɔ li. 'ε kamɔ, -a -Bozezii'a nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, 'ɪn po 'ɔ wlu 'le 'ɪn 'ye Masedɔanɔbhɔkpa 'kpi mu. 'ɪn -ye 'nɔ 'le a, kunazεε ɔ po'o 'ɪnmɔ a'ba dɪ.

**Zezii *Kliisɪ'a 'sana 'mɔ -a lu'o tɔ*

XIV 'Ka-a ε -nɪ'e 'mɔ'a dɪ, -a po -Lago 'sεε! 'ɔ 'bɪ -a za'a 'le, -Ekedɪmaa, -a -ke *Zezii *Kliisɪ 'sisri'e-e 'yi. ɔ-ɔ -Lago 'mnɔ 'lu-o tɔ 'le lɪ 'wee 'mɔ, 'le

'o dī -a -plē'ē 'o tulus 'mnē 'mū. 'Inno lbho'o -amū da''o da 'le -a 'ke Zezii Kliisī 'mno'ō ''kpidī 'mū-za 'le nyū 'ke o yibo. 'Cna-a po'a ngne tenyī, -bho nyō 'wlē ε ti, -ka 'ε ngne 'mnē-ε wa'a ti, 'o ''kpidī -a za'a 'mū, 'ka-a ι -nī'o.

XV-XVI A -gblee, -bho ngnezεge -wa ti, -ka ε-ε nu'a nyū 'tū, 'ka-a -a wa'a 'o ''dizigi ti 'le -a'ba kpli 'mni-ι nu'o -Lago 'tū. Dī -a -za'a nyū -bodī 'mū a, 'wa tōb-υ 'wōōn nī-o'o 'le un-υ 'pūn'o 'bho -Lago'ō ''yigbeyī. 'Le 'wa -lrūb'a 'wōōn 'nī, 'le un-υ sie'e 'bho 'mēmē'ε -jeyī 'bho 'o ''yigbeyī.

'Le ε-be Zezii'a ''dizigi'a 'mūzalbhu 'mnē -nynī'e-e wōn tenyī -a-bū *'o -dalbhomū -bodī!

XVII -Abū 'bhēε 'nē-ε wōnyī, -ekedūmaa, -Lago lbho'o -amū 'le -a 'ke 'o lbhu nu. A -gblee, nyū'a -dadudu 'ke mōnī 'ye'a dī, un-υ za'a 'o wlu ''yida 'mū. -Abū-a'a nu 'wa ka. -Ka 'o wlu 'lē'ε 'tūn, 'ka-a -a zī 'ι nyū -bodī 'mū, 'le o-o 'ye'e -amū li. -Ekedūmaa, -a -ke Zezii Kliisī ''sisri'e-e ''yi.

III

-Lago -ke nyunyu bhla'a *-ybhēybhētitelre, 'o lbhōnūmū -a ''du'o 'le -a za'a 'ε dī nyū -bodī 'mū

¹A 'ye li-o, 'lotū'a ''nynūu-a, dī 'ūn -za'a -laa 'mū a, ι -se ''plinwlu -ko. -Ka -a ''du'a -dalbhomūzigi, ''bōgū za'a nyō ''kpidī 'mū, ε -se 'ūnnē -a 'ke amū ''yi-tō ke-o 'le a 'ke ι yibo 'nī -ko, 'kla -ko? -Bho -a -ka nyū -lrūb gbo-o mū, ''bōgū a 'ka -amū ''nyī, -a 'kū υ ''yi-tō, 'ε dī se -amū ''yi''sri -lrēε. 'Ka-a -a'ba nē -nī'e 'mū, 'kla -ko? ε -nī'a -kaa 'mū a, nyū -lrūb'a nē se -kaa 'mū-nī.

II A'ba "bhi-i -nì'e 'bho -a'ba "bògù'a 'bù 'mù. -A yibo'o-o 'le -a'ba -pòlù gbo na, *Zezii *Kliisi'a "bhùo-o nù'o lbhù 'le a'ba -pòlù 'zò, 'le ε-ε tò'ò nyù na, lbhùzεε -a nù'o 'le a'ba "klumù.

III Kìn, -ziadù mò'o. 'Le -amù 'mù ò-ò zi nù'o 'le ò-ò nù ε'o. "Ni ùn-ù 'cni nù'a 'bho "bògù "kpi 'le ùn-ù zrε'ε ù-bi 'cniyri 'mni, ε -se -kaa -ko. 'Le ù -see 'bho síkpi'a -klugbù "yri 'cni-ε -lrεε. -Lagò 'bhle'a nyò'o nyò'ò tinùε, 'le *'ò Lisaazuzu 'mù ò -zi -nù'o 'le ò 'ye lbhù 'mne nù 'le nyunyù'a -pòlù 'zò.

IV I-bi dì -nù, -a 'bhεε'o -a 'ke ù 'mù-za gbaa, -εkedùmaa, -a 'de-e -Lagò "gwli 'le Zezii Kliisi 'mù.

V ε-be lbhù 'mne ε, 'kpi 'wee -a 'bhle'a 'mù 'le -a nù 'ε ε, -Lagò'ò "bhùo-o "nyù 'ù -amù. -A se 'bhεε -a 'ke na 'le -a'ba "bhi'a 'mutikukue 'mù -a nù nù nε'o, nù. -A'ba "bhi'a 'mutikukue se 'bho -tε.

VI *-Ybhεybhεtitelre ò -ke nyunyù bhla'a, 'ùnnò pò'o -amù 'kpi 'mù, -a 'ke 'ò lbhùnumù "du 'le -a 'ke 'ε dì nyù -bodù 'mù-za. *-Lagò'ò gba-a 'cni-ε'ε -benyù 'bho síkpi'a -klugbù "yri, nyù-ù se'a 'kpi 'mù'bhle, ùn 'ke ù "yi-kpùn, ε-be titelre 'mne se ù "yi'sri. Nyò -yò 'pεε'ε 'ò "bhùo'a 'mutikukue 'mù, 'le ò 'ke ù "yi-kpùn a, ò-ò sie'e 'bho-o 'mεmεε'ε -jeyi 'bho -Lagò'ò "yigbeyi. ε -nù'a -kaa 'mù a, nyò -yò -ke -pòlù 'zò -Lagò pò'a 'ò Lisaazuzu a, ò-ò 'pùn-o'ò 'bho -Lagò'ò "yigbeyi. 'Inne 'mò-o ε-be titelre 'mne'ε 'kpù.

VII -Benyù a, -da -Lagò'ò gba 'cni-ε'ε 'bho síkpi'a -klugbù "yri, nyù 'ye-e 'ò 'nynt'a "yibhεεε'ε -vlavlù li. *Moyiizù ò "nyù 'ù, ò 'ke ù *Izrayεεlùkómù pò, 'ε dì 'ò "yigba -vlan'o -lrεε. I-bi -vlavlù 'mni

-see 'mū-gwle. Ε -nī'a -kaa 'mū a, 'ya wōnkue'ε dī v-bv Izrayēelikōmō 'mno se 'bhεε vōn 'ke 'o 'yigbeyi popo. I-bī gba 'mno, -bho nyo 'bō ti o 'ke ι kli ple, o se 'ya 'yikpōen'ε 'kpi 'mū'bhle'a dī, o-o sie'e 'bho 'mēmεε'ε -jeyi.

VIII I-bī'a -za'a nyo 'bho 'mēmεε'ε -jeyi, -bho nyo 'ye 'o 'nynī'a 'yibhεεε'ε -vlavlī li, 'bho 'ya damo 'le, 'o Lisaazuzu pō'a nyo 'kpi 'mū 'le vō-vō 'pōn'a 'bho 'o 'yigbeyi, -bho o -ka 'tō lbhō-vō nū 'le nyunyu'a -pōlv 'zō 'le, 'o 'nynī'a 'yibhεεε'ε -vlavlī 'mno, ι -see -kaa -antanyīnī 'mū-zī yi?

IX I-bī gba 'mno, -a-bv nyunyu se 'ya 'yikpōen 'bhεε'ε dī -a 'bhle'e -Lagō'ō -zīgle 'kpi. I-bī -ke 'lru 'yi o-o 'ye'a -amō -zīgle -tu -nī mō, ι -tō'ō-o -amō 'o 'nynī'a 'yibhεεε'ε -vlavlī 'yi, 'le, titelre -a -ke o bhla'a, -ε -ke dī -a 'du'a 'yisrεemō 'bho 'o 'yigbeyi, 'ε nī-ι 'ye -zīgle'a nī wōn 'muti-zī mō.

X -Ka -Lagō'ō 'nynī 'bhε'ε 'yi, titesva -tō 'nε -amō -benyī, nyo 'bhεε'ō o 'ke, 'ε letu'a -nū-ε 'traamō -kaa, nū. -Ekedīmaa, 'o 'nynī'a 'yibhεεε-ε -zī'a ε-be -antanyīnε 'mne, 'unne kpa'a 'bho 'ε 'bī 'mō.

XI A -gblee, tite -Lagō -ke nyunyu bhla'a -benyī, -ε -see'a 'mū-gwle a, -ka -Lagō'ō 'nynī 'bhε'ε 'yi, ε -tō 'nε -amō-ε. -Bho ε -nī 'tō -kaa 'mū 'le, 'o titelre 'ye'a 'bho -nī mō 'kōgwleka, 'ε nε -see -kaa 'bho -antanyīnε'ε damō 'kpi-εε yi 'ya?

XII Dī -a za'a 'mō, -ka ι 'du'a -ziadī, -a 'de -ι 'gwli'a dī, -a'ba sie'e -a'ba wlu flv 'yi.

XIII A -gblee, -Lagō'ō 'nynī'a 'yibhεεε'ε -vlavlī -nī'a Moyiizī'a 'yigbeyi -benyī, 'le Moyiizī 'du'a ε-be -vlavlī 'mne'ε 'kpicεε'ε dī, -o 'jri'a 'yriε 'lru 'le o -Boizrayēelikōmō -kū ι yibo, -a se 'o

ka -nɪ. -A -see ɛ "yi"zize.

XIV U-bu Izrayēlikomu 'mnu -see 'ɛ 'zɔ 'muti'wɔn. 'Ka-a ɛ -nɪ'e 'traamu 'mu -lɾɛɛke 'bho 'wa ''nynuu'a ''nynuu'a damu. -Bho un zɾɛ *titesva'a ''bɔgɔɪ, 'wa 'wɪn ɪ 'muti. ɛ -nɪ'a -kaa 'mu a, -bho nyo -ke Zezii Kliisi ''sisri ''yi, ɔ-ɔ 'wɪn -ɪ 'muti gbaa!

XV Kɪn, -ziadɪ mo'o. 'Traamu -bhla a, ''bɔgɔɪ Moyiizu 'cnɪ'a 'le ɛ-bɛ titesva'a ''bɔgɔɪ'a ''klumu, -bho un zɾɪ ɪ, 'wa 'wɪn ɪ 'muti. -ɛkedɪmaa, 'wa -pɔɔb ''kpleku'o.

XVI 'Bho 'ɛ lemɔ a, -bho nyo yibo -a'ba -Kɔyi Zezii 'le ɔ -ke ɔ 'ke ''yi''sisri, ɔ-ɔ 'wɔn-ɔ -Lago'ɔ wlu 'muti -ka -zɛgɛka.

XVII -A'ba -Kɔyi Zezii Kliisi 'mno -ke -Lago'ɔ Lisaazuzu ''sisri'e-e ''yi'a dɪ ɪ -nɪ'e -kaa 'mu. A -gblee, nyɔ -ke 'mu ɔ-bɔ -zuzu 'mno -nɪ'a a, un-u 'ye-e ''yifɔɛ, 'le un -nɪ'e tinɛlɾe 'li.

XVIII A 'ye li-ɔ, 'lotɔ'a ''nynuu-a, Moyiizu ''jri'a ''yriɛ ''lru -benyɪ, -abu se 'tɔ 'ɔ ka -nɪ. -A -ke -a'ba -Kɔyi Zezii ''sisri'e-e ''yi, 'le, -ka 'ɔ 'nynɪ 'bhɛ'ɛ ''yi, -a yibo nɪ'o, 'le 'ɛ dɪ, -ka ɔ -nɪ'a a, -a -nɪ'e -kaa -nɪnamɔ, 'le a'ba nɛ-ɛ 'kpa'a ''kpi ''komɔ. A -gblee, lbhɔ -a'ba -Kɔyi 'mno-ɔ nu'a 'le -Lago'ɔ Lisaazuzu 'mu a, 'ɪnnɛ 'ka-a!

IV

Nyunyɔ'ɔ 'mɔfɪɛn -ke -Lago'ɔ 'nynɪ'a ''yibhɛɛɛ

I 'Ka-a ɛ -nɪ'e 'mu'a dɪ, 'kpi'a -wa'a -amu ''yiti. -A yibo'o-o na 'le -Lago'ɔ 'limɔ'a wɔnnmɔɛ 'mu ɔ ''nyɪ -nɪ'e -amu ɛ-bɛ lbhɔ 'mnɛ.

II 'ɛ dɪ, lɪ-ɪ 'bhle'a dɪn 'mu, -a'ba sri 'ɪ sɔ 'mu. Lɛ''o lɛ -a nu'a a, -a'ba ''zize nɛ ''yi. -A'ba 'lbha

nyo 'yrabha 'mυ. -A'ba -za -Lagowlu 'yida 'mυ. -A 'zε -ε 'mυ gbaa, 'le, -ka ε "du'a -ziadı, nyo 'ke ι yibo.

III *Zezii'a "dıziɣı -a za'a nyo -bodı 'mυ a, 'wa tɔlv'a 'wɪn ι 'muti. Nyo -yυ -nı'a 'bho 'mεmεε'ε -jeyi 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi, 'wa dı-ı -nı'e -kaa 'mυ.

IV 'Wa 'wɪn ι 'muti, -εkedımaa, nyo-υ se'a Zezii "gwlide, "nyinynidı'a tiyayi *Sataan 'ma-a 'wa -kɔyi, 'ınnε "kpleku'o 'wa -pɔlv 'le ɪn -kɪ ι -ziadı 'la 'le ɪn -kɪ ι 'wɔɔn. -Ka Zezii *Kliisı 'mnɔ'ɔ 'nyı 'bhε'ε "yi, ı-bı 'ε "dıziɣı 'mı-ı 'ka 'le 'wa -pɔlv 'zɔ zɔ -ya, ε -see ti'bo ɪn 'ke ι 'muti'wɔn. Ɔ-bo Zezii Kliisı 'mnɔ ɔ, ɔ -ke -Lago -plε'ε-ε -dedekpli 'mυ.

V -Ka ɔ "du'a nyo 'wee'a -kɔyi, 'ınnı -a za'a 'mυ. -A'ba wɔn'ɔ bhla -a'ba "bhi "yi. -Ka -a "du'a 'ɔ dı 'le -a nυ'a amυ lbhυ -bodı, 'ya "sε -a za'a nyo -bodı 'mυ.

VI A -gblee, 'bho 'kmυ'a tiyanamυ, -Lago nυ'a -kuyre 'wlv 'bho -jeyi 'le zɔ 'ke zı, 'le ε 'ye'a zı a, ɔ-bo -Lago 'mnɔ, 'ınnɔ -ya'a zɔ 'le -a'ba -pɔlv 'zɔ, 'le, -ka 'ɔ 'nyı 'bhε'ε "yi, -a 'ye 'ε -vlavlı li'ye 'le Zezii Kliisı'a "yigbeyi.

VII A 'ye li-ɔ, 'lotυ'a "nyınuu-a, -ka -yakpe 'bhle'a -ganı 'mυ, 'ka-a -a 'fıɪn'e 'mυ. ε -nı'a -kaa 'mυ a, ε-be -zεge 'mne -nı'e-e -amυ 'mυ. ε-ε tɔ-o'o na, wɔnkueklagba -a 'bhle'a 'mυ 'le -a 'ke -Lago'ɔ lbhυ nυ, 'ɔ "bhυo ε 'wlv'o 'mυ. ε -se -a'ba lε -ko.

VIII Lε'o lε-ε 'ka -amυ 'kleyεε "kpi -ya, nyo-υ nυ 'ε -amυ "lruli, ɪn -see -amυ tv wɔn 'mυ -lu yi. -Ka -a 'ka -nyna -nɔɔ -lrεε 'li, -a se -kaa yibo. ε -nı'a -kaa 'mυ a, 'kpi -see -amυ "yiti-wa yi.

IX Un-u 'kla-a -amu nyanu 'mu, 'le -Lago-o kpa'a -amu. Un-u popo 'ko-o 'gwloti na, un-u 'ye 'ko-o -amu tu won 'mu -lu -mu -ziaka, 'le un 'ye -amu 'yista.

X -Ka un -ya'a Zezii Kliisu 'kleyeeε "kpi kplok-plokplo 'le un 'ye 'o 'lbha, o 'ye'a 'mε, 'ka-a un-u ya'a -amu 'kleyeeε "kpi 'gagwloka, 'le, -ka o -so'o glu 'le 'memu'a "klumu, o 'ye'a ti-ni -lreε, -a 'ke -kaa 'le 'o tinire 'li ti-de.

XI 'Noo 'kmu 'mu, nyu "sri'e -amu-ε un 'ke -amu 'lbha, -a 'ke 'mε Zezii'a di. I -ni'a -kaa 'mu a, -a'ba *'bhluku se'a 'mutikukue 'mu'bhle, 'wa -ze ε le li. 'Inne to'o nyu na o-bo Zezii 'mno'o tinire -ni'e-e -amu 'mu.

XII 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a di, 'o "dizigi-ti 'nyi'a amu "kogwletinεzege, -bho -a -ki i 'mu-υza, 'memεε "sri'e -amu.

XIII A -gblee, 'lotu'a "nynuu-a, i 'cni-ε'ε-ε 'le *-Lago'o -Wεelizabogu 'li, na:

'In -za'a-a -Lago'o wlu 'mu, -ekedımaa, 'in 'de -o "gwli.

-Ka -lue 'mno, 'ka-a -abu de 'o "gwli -lreε. 'E di -a za'a 'o wlu 'mu -lreε.

XIV 'Inno -za'a -a'ba -Koyi Zezii glu 'le 'memu'a "klumu 'le o 'ye ti-ni -lreε. -A -ke o "sisri'e-e 'yi'a di, -a de'e "gwli -lreεke na, o-o 'ye-e -amu glu -za -mu 'le 'memu'a "klumu, 'le, tinire o "nyi'a -amu a, ε 'ke -amu 'mu 'yi 'le ε 'ke ti'pıple. 'Bho 'mno o, 'bho-o, -abu-e a-bee-e, o-o 'ye -a'ba 'wee o "yi-to -ni mu.

XV A 'ye li-o, i-bi li -ni, i-ti nuε-o'o a'ba -zege'ε di 'le -Lago 'ke nyu'a -dadudu 'puun 'le 'o 'limu'a wonnmεε 'mu. 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a di, nyu-u 'ye

'o 'nynti 'yi'bhēē mu 'le un 'ke o 'sēē po, un-u 'ye
 ''yi-die mu.

XVI 'Innēēē 'bhle'e 'nynti'a dī, 'kpi'a -wa'a -
 amu ''yiti. -Ka -a'ba 'bhlu'ku 'bhle'a 'kpi 'mu -
 benyi, -bho ε se 'traamu -kaa -ni -dī, -a yibo'o-o
 na -Lagō-o 'po-o -a'ba -zuzu 'kpi 'mu zo'o zo 'li.

XVII A -gblee, 'kle -a -ni'a 'traamu 'yenamū, ι-ι
 'ye-e ''yi'tii -mu 'wla. 'Le -a 'ke 'ya dī 'nynti 'wlu.
 Ε-βε 'nynti'wluεε 'mne ε, ε -nmō'o-o ''yrili tenyi
 'le ε-ε gwle'e 'mu ''kōgwleka. -Bho -a popo 'ε dī
 'gwlu'ti, -ka -a'ba 'kleyēē ku'a wōn, -a se ι yibo.

XVIII -Ekedūmaa, li nyō'o 'ye'a li, 'unni -a de'e -
 polu ''yi. Li -yi nyō-o 'ye'a li, -a'ba de ι -polu ''yi,
 -ekedūmaa, 'ya -gwle 'mu. Li -yi nyō'o 'ye'a li,
 'unni 'mo-o li-ι -ni'a ti ''kōgwleka.

V

I A -gblee, 'lotu'a ''nynuu-a, -a'ba 'bhlu'ku -a
 'bhle'a li 'nōō 'kmu 'mu, -bho ε -sō ti a, -a 'de-
 e ''gwli na, -Lagō-o 'ye-e -amu kulre ''nyi -mu
 'le yaku 'li 'le ε 'ke -amu li-ni ''kōgwleka. Ε -se
 nyunyo 'ke 'ε letu nu 'ni -ko.

II 'Nōō 'kmu 'mu, -a'ba -polu-u 'cna-o'o. -
 Ekedūmaa, -ka nyō-o zizia'a -bana ''yi, 'ka-a -a
 'ybha'o -a 'ke -a'ba 'bhlu'ku 'mne tide, 'le, ku-u
 -see'a ti-sō yi, -a 'ke ε 'mu''luo.

III -Bho -Lagō ''nyi ε -amu, -a 'ye -ε li'bhle -mu
 ''kōmukōmū. -A'ba -zuzu -see ''yi-nyē yi.

IV Kūn, -ziadi mo'o. -Nōō -ke ti -a 'bhle'a ε-βε
 'bhlu'ku 'mne li, -a 'ye-e 'kle 'ye -mu 'le -a'ba -
 polu 'ke 'cna. Ε-βε ku 'mne, -a -see, -Lagō -zē ε
 -amu li, nu. -A 'ybha-o'o o 'ke -amu kulre li''du.

-Bho ε -nι -kaa 'mυ a, 'lemnu -a'ba tinε zizia'a-a 'yi. -A -see 'tō 'mε yi "kōmōkōmō.

V -Lago'ō "bhūo-o nu'ō 'ε lεtu 'le ο 'ke -amυ kulre 'mνε "nyι, 'le ο 'ye *'ō Lisaazuzu 'le -a'ba -pōlv 'zō "du. I-bι -zιγι ο 'ka -amυ "lrulinυ, 'unnō 'mo-o 'ya 'mna'a "yitisabhleε.

VI -Bho -a 'bhle ε-be ku 'mνε li "kōmυ, -a yibo'o-o na -a -ke -a'ba -Kōyi Zezii Kliisι-ι tite-ε gbo. ε -nι'a -kaa -amυ -bodι a, 'kpi'a -wa -amυ "yiti.

VII -Bho 'in nu, -a -ke ο tite-ε gbo a, 'ε 'zō 'mo-o -a -see ο -bhla "yri 'mυ 'ye ke. ε -nι'a -kaa 'mυ a, 'le 'ō "gwlideε 'mυ 'ε lεtu -nu-ε -nι'ō.

VIII Kιn, -ziadι mo'ō. -A 'bhle-e 'kpi 'mυ "kōmυ 'le -a 'ybha'ō -a 'ke -a'ba 'bhlu ku "yiti'tayi, -a 'ke kulre lipo, 'le, -a'ba -denazεε-ε -nι'a 'le yaku 'li, -a 'ke 'le mu 'le -a -ke -a'ba -kōyi 'mnō 'ke -dalue -nι.

IX 'Ka-a ε -nι'e 'mυ'a dι, -bho -a -ke ο -nι -dalue ο, -bho -a -ke ο se -dalue -nι ο, -a 'bō'ō ti -a 'ke 'ō 'gwlvdι nu.

X -Ekedūmaa, -a'ba 'wee 'ye 'bho-o 'ō wōnyi tinyna -mυ 'le ο 'ke -amυ -zιgle -tu. -A'ba kpli -a nu'a 'nōō 'kmυ 'mυ, 'unnι ο-ο 'ye ya-gbv mυ 'le ο 'ke -amυ ε "lrulinυ. -Bho -a nu -zεε, "lemnu ο-ο 'pō-o -amυ 'σεε. -Bho ε se -kaa 'mυ-nι, ο -see -amυ 'σεε -pō yi.

Nyō -ke *Zezii *Kliisι "sisri'a "yi, ο-ο 'mo-o nyōlre

XI A -gblee, 'lotv'a "nynuu-a, -a'ba -Kōyi *Zezii 'mnō, -ka ο 'ka -amυ -zιgle -tu, -a yibo nι-ι'a dι, -a "du 'ō 'bho "kōmυ. 'Inne 'bhle'e 'nynι -lrεε'ε dι -a 'bō'ō ti, dι -a za'a 'mυ, -ka ι "du'a -ziadι, nyυ 'ke ι yibo 'le un 'ke ι 'wōōn. -Lago -mnōō,

-ka -a'ba tinε -nɪ'a a, ɔ yibo'o-o -kaa, 'le 'ɪn de'e
 'gwli -lɾεεke na, 'le a'ba -pɔɔɔ'a gugluti, a yibo'o
 nyɔ -yɔ 'ɪn ''du'a, 'kla -ko?

XII Dɪ -a -nɪ'a -laa 'mɔzanamu, abu na
 ''plinplinwlu ma'a? -Gba! -A se ''plinnamu -nɪ.
 -Ka -a 'ka -nyna 'le a 'ka -a'ba dɪ 'bεε wa, -bho
 nyɔ -ka 'bho -a'ba da-a ''du 'le a 'ke ɔ wlu wɔn
 'mu-za, 'kla-a mo'o. ɔ-bu nyɔ 'mnɔ, kpli un-ɔ
 nu'a, nyɔ-ɔ 'ye'a li, 'ɪnnɪ un-ɔ gbɔ'o ya 'le un-
 ɔ ''plin'o. Dɪ -yɪ ''yi'a 'le 'wa -pɔɔɔ gbo, 'wa zi
 -mnɪ'a dɪ.

XIII I-bɪ kpli -a nu'a a, -bho a -ka 'gwɔti-ipopo
 na, -a 'zi-e 'ya ''kaɛ ''yi 'le, -a 'bhata'a? -Bho a
 nu kɪn a, -Lago'ɔ 'nynɪ 'ke ''yi'bhe mo'o. 'Le, -ka
 -a se'a 'bhata, -bho a yibo nɪ a, a de ''gwli na, -a
 'bɔ-ɔ ti -a 'ke amɔ -kpa.

XIV A -gblee, lbhu -a -nɪ'a nɔnamɔ, -a nu -ε'o,
 -εkedɪmaa, Zezii *Kliisɪ -kma'a-a -a'ba dɪ tenyɪ. -
 A yibo'o-o na, -a-bu 'ke 'ka 'mε 'wee 'bho -Lago'ɔ
 ''yigbeyi, -a'ba ''lru ''yi ɔ 'mε -nɪ'o 'le -a 'ke 'pɔn
 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi.

XV ɔ 'mε -nɪ'e 'bho-o nyunyɪ 'wee'a 'bɪ 'mɔ, 'le,
 -yɔ -nɪ'a ti, un -kaa 'tɔ 'wa ''bhi'a 'gwɔdɪ ti'bɔ,
 'le, kpli-i 'kɔ ɔ 'tɔ nu, un 'ke ɪ ti'bɔ 'le un 'ke ɪ nu.
 -εkedɪmaa, 'wa dɪ ɔ 'mε'o 'le -Lago 'ye ɔ glu -za
 'le 'mεmɔ'a ''klumɔ, 'le ɔ 'ye ti-nɪ -lɾεε.

XVI 'Ka-a ε -nɪ'e 'mɔ'a dɪ, -bho -a 'ke 'traamu
 nyɔ ya-gbɔ, -a'ba -gbɔ'o 'ɔ kpli'a ''sε ya. Kɪn,
 -ziadɪ mo'o. -Benyɪ a, 'ka-a -a nu'o 'bho Zezii
 Kliisɪ'a damɔ. 'Traamu 'tɔ ɔ, -a'ba nu -kaa.

XVII A -gblee, -bho nyɔ -ke Zezii Kliisɪ ''sisri ''yi,
 ɔ-ɔ mo 'tɔ-ɔ nyɔɔɔɔ. -εkedɪmaa, kpli ɔ-ɔ nu 'ka
 -benyɪ, ɔ-ɔ ''tayi 'nɪ-ɪ ''yiti 'le ɔ-ɔ ''luo'o -lɾeenɪ

'mu.

*Zezii *Kliisi'a 'sana 'mv -a -ke -Lago -ybhε'o

XVIII A -gblee, 'lotu'a "nynuu-a, dı -a za'a - laa 'mu a, ı-ı 'mo-o -Lago'ɔ "bhuo'a nɔnɔdı. - Ekedımaa, ɔ -ya'a-a 'nɔɔ 'kmu 'mu *Zezii *Kliisi 'le ɔ 'sana 'mu -a -ke ɔ 'ke -ybhε. 'Traamu 'tɔ ɔ, -a 'ke nyu -lruv 'tmuv, un 'ke ɔ gbo yi, 'le ɔ -ke un 'ke -ybhε'ε lbhv ɔ "nyı'e -amu.

XIX -Ka -Lago -ya'a 'nɔɔ 'kmu 'mu Zezii Kliisi, 'le ɔ 'sana 'mu, ɔ -ke nyu-v -ybhε'ε ε, 'nnu -a za'a nyu -bodı 'mu. "Nyinynidı un nu'a 'bho ɔ 'yigbeyi, ɔ-ɔ 'bhɔ-ɔ 'ya 'wee'a dı, 'le ɔ 'ye -amu lbho 'le nyu gbo, -a 'ke v 'tmuv na, ɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ -ke un 'ke -ybhε.

XX 'ε lbhv -a 'bhle'e 'tɔ'ɔ dı, -bho nyɔ lbho nyɔ da a, -ka ɔ-ɔ za'a 'ɔ wlu 'mu, 'ka-a -a za'a Zezii Kliisi'a dı 'mu. Wlu -a za'a 'mu, 'le ı 'mu -Lago-ɔ zi nu'o 'le ɔ-ɔ 'la'a nyu, un 'ke ɔ gbo yi. U-bu nyu 'mnu, 'le ɔ-bɔ Zezii Kliisi'a 'nyı 'mu -a bhade 'nu li 'le -a nu'o: A "tayi a'ba "bhi "yiti a -ke -Lago 'ke -ybhε!

XXI A -gblee, ɔ-bɔ Zezii 'mno ɔ, ɔ -see "nyinynidı -lue 'tın nu 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. ε-nı'a -kaa 'mu a, -yı -abu nu'a a, 'ya 'gbε ɔ de 'ɔ "lru 'le ɔ 'ye 'mε 'bho -a'ba 'bı 'mu, 'le, -a -ke ɔ "sisri'e-e "yi'a dı, -a 'ke "yisrεemu "du 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi.

VI

*Zezii'a -dalbhoyi'a lbhv

I A 'ye li-ɔ, 'lotu'a "nynuu-a, -abu -ke -Lago-ɔ nu'o 'tɔ-ɔ lbhv'a dı, -a "du'o amu "dı 'mu na: - Lago -wonna'a-a amu "niti. 'Ka-a ı -nı'e 'mu'a dı,

ε-βε -ζεγε ο νυ'α αμυ "lruli, 'ε "du bhuhuyiti'a
λε -le!

II 'Le -Lago'ο "bogo 'li, -kaa ι 'cny-ε'ε -kaa 'le,
na:

Ο na: -Noo 'in "du'a αμυ 'le 'in 'ke αμυ -ζεγε
'lrulinυ, -bho ε nyni a, -ka 'in kpon'a a'ba
bhadewlu, nyυ-υ 'ye -ι yibo -mυ. Ε-βε -noo
'mne ti, -da 'in-ι 'ye'a a'ba 'pυnpυan -jolu
won-flο -nι mυ, 'le a 'ke 'pυn, 'in-ι 'ye-e
αμυ -kpa -mυ.

A -gblee, 'lotυ'a "nynuu-a, -ζεγε -Lago 'bo'ο ti ο
'ke αμυ "lrulinυ, 'ε -kuty 'son'ο -kponnυnamυ 'ka-
a! Ο 'bo-ο ti 'traamυ -a 'ke 'pυn 'bho 'ο "yigbeyi.

III Lbhy -a -nι'a nυnamυ, -a -see 'ybha, nyυ 'ke
'bho 'ε da "du. 'Inne 'bhle'e 'nynι'a dι, le''o le-
ε 'ka nyο -zice 'mυ "du 'le ο -kaa Zezii'a "dizιγι
'woon, -a'ba nυ ε'ο.

IV Le''o le -a nυ'a a, ε-ε to'ο na, -Lago'ο
lbhυnυmυ -a "du'ο. A 'ye li-ο, stasialι -a 'ka
won 'mυ ce 'le -a 'ka -Lagowlu 'mυ-za ο, -ka -a
'ka -nyna 'le -a 'ka 'kleyeeε 'li 'wly ο, stasialι
-lry ο, -a 'ku-ο "gwli, 'le 'ya -za'a -αμυ le "yi.

V 'Le 'witolu -ke 'wι -lry 'li, υn-υ 'lbha'a -αμυ-ε,
υn-υ 'po-ο -αμυ -jie 'mυ, υn-υ "gbu-ο ti 'le υn-υ
yi'e -αμυ zre 'mυ tibonamυ, -a 'me-ε lbhy "we
won 'mυ, -a 'de-e yra 'le 'mυ-υ 'lbha'a -αμυ.

VI Ε -nι'a -kaa 'mυ a, -a'ba kpιi 'srεε'ε-ε "yi
'bho -Lago'ο "yigbeyi. -Ka ο 'ybha'a -a 'ke
nυ, -a yibo'ο-ο -kaa 'le -a nυ ι'ο. -A 'bhle-e
'gwlikue 'mυ. -A'ba 'limυ -nmo'ο-ο won. *-
Lago'ο Lisaazuzu -nι'e-e -αμυ 'mυ. -A -kma'a-a
-a -bonyunyu'a dι -ka -zegeka.

VII -Lago'ο wly-u 'ma-a -ziadi, 'unnu -a za'a

nyv -bodt 'mō. -Lagō'ō "bhūo 'nyt-e -amv 'ō wōnkue. I-bt 'yisrēekpli nyv-v 'ye'a -amv 'mō li, 'le, -ka -a "du'a 'ō lbhōnōmōzigt, vñ-v yibo nī'a a, 'innu 'ka-a! E-be 'jε -Lagō nū'a -amv "lruli 'le "nyinynidī'a tiyayi *Sataan -kaa -amv tū wōn 'mō lu, -a -de 'nε-ε 'li ti -ka -zegēka. I-bt 'yisrēekpli 'mnu'a dt -Lagō'ō "du'o -amv 'yrili 'le 'ya dt -lrēε -a 'bhεε'o -a -ke -a'ba "yidedeyi 'mno 'ke "yigege 'le -a 'ke ō wōn-zi.

VIII -Ekedūmaa, nyvtōlv-v "du'o 'bho -amv-ε 'le -lrūv'a 'la'a -amv ε. Nyvtōlv-v 'za-a -a'ba "dizigt 'le -lrūv-v za'a -a'ba "nyinynidī. -Bho nyv -gbv -amv ya, vñ na, nyv'a "yrabhamūlbhamv -a "du'o. -Bho nyv 'crī ī 'mōti, -a 'mō-o -ziadt'a 'mōzamv.

IX -Bho vñ -gbv -amv ya, vñ-v popo-o 'gwlvti na, bhūbhuyiti'a nyv -a "du'o, nyv se -amv yibo. -Bho nyv "bhlu ī 'mōti, -a yibo-ε'o. -Bho nyv -gbv -amv ya, vñ-v popo-o 'gwlvti na, -a -see 'mō-gwle yi. A -gblee, vñ-v popo-o -kaa 'gwlvti 'le -abv -nī'e -bhla ti "kōmō! Sīasīaalī'a -dadudu 'bhla-a -amv "kpi. E -nī'a -kaa 'mō a, ī -see -amv 'lbha -a -see 'mε.

X E vñ 'ka -amv "lrulinv 'le 'gwlv 'ke -amv li-nyni, 'inne vñ-v nū'o. E -nī'a -kaa 'mō a, -a'ba 'bhō 'bōbvā'a lilidī. -Bho nyv -de ti, vñ-v popo-o 'gwlvti na, "pvanlbhamv -a "du'o. -Bho nyv "bhlu ī 'mōti, lī-ī 'bhle'a 'nynī 'bho -Lagō'ō "yigbeyi, -a-bv 'mō-o 'ya -kōmō. -Bho nyv -gbv -amv ya, vñ na, -a se ε 'bhle. -Bho nyv "bhlu ī 'mōti, -a-bv -kō'ō ε'o ε.

XI A-bv 'an dīkmalōtv'a "nynūu -nī'a 'bho Kōlēstīgwlv 'mō, a 'ye li-ō, -a -za'a-a amv ε'o

le -bodɪ 'mʊ gbaa! -A -see le flu 'yisie. 'Le -abu -bodɪ, -a'ba -pɔlv 'kpɔn-o amv ti tenyɪ.

XII -A -kma'a-a a'ba dɪ -ziaka. A-bee se -a'ba dɪ -kma -ka -zεεka.

XIII A -gblee, -ka -tɪta-a 'du'a 'yu 'dɪ 'mʊ, 'ka-a 'ɪn-ɪ 'tmʊv'o amv. 'In na: -Ka -a'ba -pɔlv kpɔn'a amv ti tenyɪ, a-bee -mnʊv'a nε kpɔn -kaa -amv ti tenyɪ -lrεε!

Nyʊ-v se'a *Zezii "gwlide, a'ba -ke 'wa -plε -pɔlv -ke kpli 'mʊ -le!

XIV Lotv'a 'nynuu-a, nyʊ-v se'a *Zezii "gwlide, a'ba -ke 'wa -plε -pɔlv -ke kpli 'mʊ -le! A -gblee, nyɔ -ke kpli-i 'srεε'ε 'yi 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, koo -yɔ -ke -nɪ -nyni'a 'yrili 'bho 'ɔ 'yigbeyi 'ke -dalve ti-de'a? A 'ye li-ɔ, zɔ -ke -kuyre -nɪ 'sɔn, ɪ 'bhεε ɪ 'ke 'mʊ'wʊwla, 'le ɪ 'ke le -lue 'du 'nɪ?

XV Zezii *Kliist -ke *Sataan -nɪ 'sɔn, vɪn 'bhεε vɪn 'ke -ybhε 'nɪ? Nyɔ-ɔ de'a Zezii "gwli -ke nyɔ-ɔ se 'ɔ "gwlide, vɪn -nɪ 'sɔn -lrεε, vɪn 'bhεε vɪn 'ke -pɔlv 'mʊ-plε 'nɪ?

XVI -Lagɔ 'bhle'a nyɔ'o nyɔ'ɔ tinɪε, nyɔ 'bhεε ɔ 'ke *'ɔ bʊbʊbhlegbo kɔkui tide 'nɪ? A -gblee, -a-bʊ 'mo-o 'ɔ -denazεε. 'Ka-a ɪ 'cnɪ-ε'o 'le 'ɔ "bɔgv 'li na:

ɔ na: 'In -ke 'an nyʊ-v 'ye-e -na -mʊ 'kɔmʊ. 'Wa -kɔyi 'ɪnmɔ -Lagɔ-ɔ 'ye 'du mʊ 'le vɪn 'ke 'an nyʊ 'du.

XVII 'ε kamv, ɔ 'tmʊv'o -kaa 'ɔ nyʊ 'mʊv 'le ɔ na: Nyʊ-v 'ma-a 'nyinyɪnɪdɪ'a nʊmʊ, a 'wlv 'le 'wa 'klumv, a 'ke kpɔ cε. Lɪ-ɪ 'ka amv 'nyinyɪnɪdɪ'a nʊmʊ po 'bho 'an 'yigbeyi, a'ba nʊ ɪ -le, 'le 'ɪn 'ke amv -kʊtɪ 'sɔn -kpɔn -nɪ.

XVIII -Bho ε -nυ -kaa 'mυ a, "lemnu 'ιn-ι "du-o a'ba -tita 'le a 'ke 'an "yreetynukpakpi -ke 'an "yreetynyukpasi "du. 'Inmω -Lago -kω'ω le''o ε, 'inmω 'le'ε -kaa!

VII

I 'An dikmalotu'a "nynuu-a, ι-bι ι -nυ, -Lago "du -ι -amυ wον 'muti'a dι, "nyinynidι 'ke ε nυ 'le -a'ba ku -ke -a'ba -pωbυ -see'a *li'saa yi 'bho -Lago'ω "yigbeyi, -a pω ι le! -A'ba kpli 'srεε "yi 'bho 'ω "yigbeyi 'le -a -kaa 'bι li'bhle! -A "du ω 'bho -ka -zεgεka!

'Pωbυ-υ li'e 'tω-ω 'bυbυa

II 'Bho 'ε lemυ, 'ιn-ι 'tmυb'ο amυ-ε -lrεεke na a -kma -a'ba dι tenyι! -Ekedιmaa, -a -see 'le a'ba "klumυ nyω "nyinynidι "lrulinυ. -A -see nyω'ω "gwlideε -denι 'mυ -za. -A -see nyω ε "lru 'mυ li -lrεε.

III ε -se 'ιn 'ke a'ba da "du'a dι, 'ιn-ι zι ι amυ -bodι 'mυ 'nυ -ko. -Gba, 'ιn -zι 'ι-ι amυ -bodι 'mυ see. 'In na, a-a 'mo-o nyυ -a'ba -pωbυ kpυn'a ti tenyι. -Bho ε "du tinle o, -bho ε "du 'memεε o, -a 'po-o amυ 'limυ "kωmυ!

IV 'In de'e 'tω-ω amυ "gwli tenyι, 'le a'ba kplizιgι 'mnι'a "lru "yi, 'ιn-ι wa'a 'βεε a'ba dι. -A 'ye-e 'kle. ε -nυ'a -kaa 'mυ a, 'kpi'a -wa 'inmυ "yiti a'ba dι 'le 'bυbυa-a 'lbha'a 'inmυ tenyι.

V Kιn, -ziadt mo'ο. -A -nι'e-e stanamυ. -A -kaa 'nωω Masedυanυbhυkpa "kpi-i nyini, -a -see -bhla li-fω ke. Sιasιaalt'a -dadudu 'bhla-a -amυ "kpi. Nyυ-υ 'za-a -amυ zrε 'mυ ti 'le -a'ba -pωbυ-υ 'yeye'e ti, 'ε 'ye bhlubhlua.

VI Ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, -bho 'kɪ -wa nyɔ "yiti, -Lago po 'ɔ 'kɪ 'mɔ -lɛɛke, 'ɪnɔ po'o -amɔ 'kɪ 'mɔ 'bho Tiiti'a yinamɔ.

VII Ɛ -se 'ɛ "sɛ -ko. Kuna ɔ po'a a, 'ɪnnɛ ɔ -po -nɪ -nɪ'e -amɔ 'kɪ "yi -lɛɛ. ɔ na, a 'po -ɔ 'kɪ "yi tenyɪ. ɔ na, a 'bɔ-ɔ ti a 'ke 'ɪnmɔ 'ye -lɛɛke, 'ɪnnɛ "sɪ'e amɔ "yi tenyɪ. "Nyinyɪnɪdɪ a nɔ'a, ɔ na 'ya nymɔ-ɔ "sɪ'e amɔ 'gwɔɔ, 'le a 'bɔ'ɔ ti a -ke 'ɪn 'ke -na -ka -zɛgɛka 'le 'gwɔɔ -kaa 'tɔ 'ɪnmɔ li-nynɪ a'ba dɪ. ɔ po'a -kaa 'ya kuna, 'ɪn 'wɔn 'ɪ 'bɔ ɔ, 'an 'bɔbɔa 'kpa-a "kpi.

VIII A -gblee, "bɔgɔ 'ɪn po'a amɔ -jeyɪ -bɛnyɪ, 'ɪn 'de-e "gwɔli na, ɛ -nynɪ'e-e amɔ 'gwɔɔ li. Ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'ɛ nymɔ -see 'ɪnmɔ 'gwɔɔ "sɪ. -Antanyɪ, 'ɛ nymɔ "sɪ 'kɪ-ɪ 'ɪnmɔ 'gwɔɔ. -Ɛkedɪmaa, 'ɪn yibo'o-o na, 'ɛ 'gwɔɔ -nynɪ'e-e amɔ li. A'ba 'gwɔɔlinynɪɛ 'mɛɛ, 'le ɛ -see 'mɔ-gwɔɔ.

IX 'Traamɔ 'tɔ ɔ, 'ɛ 'bɔbɔa-a 'lɛha'a 'ɪnmɔ-ɛ. "Yigba -yɛ 'ɪn -kma -nɪ -nɪ'a amɔ "yi, ɛ -se 'ɛ dɪ 'ɪn-ɪ li 'bɔbɔa 'nɪ -ko. 'ɪn-ɪ 'li-e 'bɔbɔa, -ɛkedɪmaa, a yibo'o-o a'ba "nyinyɪnɪdɪ "yi 'le a 'ye -Lago gbo "bhiti. A'ba 'gwɔɔlinynɪɛ 'mɛɛ 'nɔ-o -Lago 'tɔ'a dɪ ɔ -kpa'a amɔ 'le a 'ye a'ba "nyinyɪnɪdɪ "yiyibo, a 'ye ɔ gbo "bhiti. 'Ɛ dɪ 'ɪn-ɪ nɔ'o -a'ba "bɔgɔ -see amɔ "nyinyɪnɪɛ "lɪrulinɔ.

X A 'ye li-ɔ, -bho nyɔ'ɔ 'gwɔɔlinynɪɛ nɔ -Lago 'tɔ, ɛ-bɛ 'gwɔɔlinynɪɛ 'mɛɛ-ɛ nɔ -ɛ'o 'le ɔ-ɔ yibo'o 'ɔ "nyinyɪnɪdɪ "yi, ɔ-ɔ "bhiti'e 'le -Lago gbo. -Bho ɔ nɔ -kaa, "lemnɪ -Lago 'mɔ-ɔ 'bɔ-ɔ 'ya dɪ 'le ɔ-ɔ 'pɔn'o 'bho 'ɔ "yigbeyɪ. Ɛ-bɛ 'gwɔɔlinynɪɛ 'mɛɛ se "yrili-nynɪ. Ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, nyɔ-ɔ se'a -Lago yibo, -bho 'gwɔɔ -nynɪ nɔ li, 'wa "du 'ɛ dɪ 'wa yibo 'wa "nyinyɪnɪdɪ "yi, 'wa "bhiti 'le ɔ gbo, 'le ɔn-ɔ

"du'o 'mēmυ 'bho 'o 'yigbeyi.

XI A'ba 'gwl̥olinyniε 'mnε, 'unne -Lago -zi -nι'e 'mυ 'le o 'ye amυ lbhυ 'mυ nυ. -Ka a'ba kpli zizia 'yi, a 'ye 'tō -kaa li-o! 'Traamυ 'tō o, a-a popo-o 'gwl̥uti -ka -zegεka, 'le, dι-ι zi'a, a -see ι wōn "muu. I-bι dι 'mni, -ka a'ba "lru se'a 'le -nι, 'traamυ a-a "t̥itra'a 'tō li 'le a-a zι 'ι 'mυ. I-bι dι 'mni -lrεε, -ka ι se'a "yrili-nmō 'le ι 'ye'a zi, 'ya kamυ a-a kpa'a a'ba "bhi dι 'yi. 'Le, ιbι 'mni'a kamυ -lrεε, lε-ε 'ka amυ "kpi bhla, 'ε -s̥tanyι-ι 'lbha'a amυ. Nyō-o nυ 'ka "nyinynidι, -ka a "du 'o "lru 'yi 'le -pōl̥uzεε 'mυ, ε -nmō'o-o "yrili! -A'ba 'y̥yεε o, -Lago'o 'gwl̥udι'a n̥n̥ba o, -ka a 'bō'o ti a 'ke ι nυ, a 'ye -kaa li-o! I-bι dι-ι zi'a, -ka a'ba "lru se'a 'le -nι, 'unni a -tō'o -amυ 'yi -ka -zegεka.

XII 'Le, "bōgυ 'in po'a amυ -jeyi, nyō-o nυ 'ka "nyinyniε, ε -se 'o "s̥ε'ε dι 'in 'cni ε 'nι -ko. Ε-be "nyinyniε 'mnε, nyō -yō o nυ 'ε "lruli, ε -se 'o "s̥ε'ε dι -ko -lrεε. -Ka a po'a -amυ 'limυ, 'in 'ybha-o'o a 'ke ι "yrili-gwε -ka -zegεka 'bho -Lago'o "yigbeyi.

XIII 'Inne 'bhle'e 'nynι'a dι a'ba kpli po'o -amυ 'kpi 'yi.

K̥in, -ziadι mo'o. 'Le ε -se 'ε "s̥ε -ko. 'Kpi a po'a Tiitι 'yi, 'ya 'b̥ub̥ba-a 'lbhō o'o. -A 'ye 'o -kaa li a, 'le -a'ba 'b̥ub̥ba 'ye "kpi'kpa.

XIV 'In 'kō o 'le amυ gbo lbho, 'in "plin-o'o 'in 'ye amυ 'mυ po, 'le a -see 'inmυ d̥in "yi 'lbhaa. Dι -a za'a amυ -bodι 'mυ, -ka ι "du'a -ziadι, a'ba "kpidι 'in -za'a Tiitι -bodι 'mυ, 'ka-a ι -yi'e -ziadι 'mυ -lrεε.

XV O yi'a 'le amυ gbo, a kpon -o'o -gli. 'Le, a 'ke

'ō "dumuduwlū 'wōōn'ō dī, a 'bhle'e 'ε -stanyī ku 'muti, a-a 'du 'ō 'bho. -Bho ō popo nī 'gwłōtī, a'ba dīkmēē ō 'bhle'a 'mū, ε-ε 'kpa-a 'kpi "kōmō.

XVI A 'ye li-ō, -ka 'in 'bhēē'ε 'tō, 'in 'ke "plin, 'in 'ke amū 'mū pō, 'ε dī 'bōbōa 'lbha'a 'inmū!

VIII

'Pōlv-ū 'pō-o Kōlestikōmō "bōgv -jeyi, ūn 'ke mōni "du 'le ūn 'ke ūn *-Bozeziī'a nyv -kpa

I 'Lotū'a "nynū-a, 'traamū 'tō ō, *Zezii'a -glīgbī-ī -nī'a 'nōō Masedvanūbhłkpa "kpi, -zēgē ūn-ū nū'a a, 'innē -a 'bō'ō tī -a 'ke amū 'tmū. -Lagō'ō "bhūo-o nū'o 'ε letū 'le 'ō 'limū'a wōōnmōē 'mū.

II Sīasīaalk'a -dadudu 'bhłv -ū "kpi, 'le "pvan-a 'lbhū ū'o. ε -nī'a -kaa 'mū a, 'bōbōa-a 'lbhū -ū'o "kōmō, 'le ūn-ū "du'ō mōni'a -dadudu -Lagō'ō lbhū'a dī.

III-IV I-bī mōni 'mū, -ka ūn 'kī ī "du, -a -see ī ū -bodī 'mū-za. 'Wa "bhi-ī yī'o, ūn 'ye -amū libhade, -a 'ke ū wōōn "kpitiē, ūn -ke ūn -Bozeziī'a nyv -lrvū 'ke gbōbhete, 'le, Zeziī'a nyv-ū -nī'a Zideebhłkpa "kpi, ūn 'ke ū -kpa. 'ε dī 'in-ī 'tmū'ō amū na, -ka ūn 'bhle'a, 'ka-a ūn-ū ya'o. Mōni -a de 'ka "gwli ūn 'ke "du, -yī ūn -ya'a a, ī zi'e 'bho-o li.

V -Ziadī mō'o. -Ka -a popo'a 'bho 'wa "kpi 'gwłōtī, -yī ūn nū'a a, ī -zi 'nī-ī wōōn 'muti. A -gblee, dī -a -zv 'ū -bodī 'mū ūn 'kī ī nū, ūn 'wōōn nī-o'ō. Ūn 'kī ī nū a, ūn "nyī-e -antanyī 'wa "bhi -a'ba -Kōyi Zeziī -jeyi. -Lagō'ō "bhūo'a 'gwłōdī mō'o.

VI 'Bho a-bee -mn̄s̄'a dam̄, 'ε kam̄ -a 'tm̄s̄'o Tiit̄ ɔ 'ke 'le am̄ gbo le yi, 'le, lb̄h̄uz̄εε a -ke ɔ "du'a w̄ɔn, a 'ke ε "yigw̄ε.

VII -Laḡɔ -w̄ɔnna'a-a am̄ "niti tenȳ. *'ɔ Lisaazuzu "nȳ-e a'ba t̄ɔl̄ "gw̄lides̄'ε 'kpi 'le -Laḡɔ 'mn̄ɔ-ɔ zi n̄ 'n̄ 'm̄, ɔn-ɔ n̄s̄'o *w̄ɔnkul̄. ɔ-bɔ Lisaazuzu 'mn̄ɔ, li a'ba -lr̄s̄-ɔ se'a yibo, ɔ-ɔ "nȳ-ɔ 'ya yiboε. ɔ-bɔ -zuzu 'mn̄ɔ, ɔ-ɔ "nȳ-e -lr̄s̄ 'kpi, 'le, wlu -Laḡɔ'ɔ "bh̄uo-ɔ po 'ɔ w̄ɔn 'm̄, ɔn-ɔ zi 't̄ 'm̄. A "nȳ-e a'ba "bhi -Laḡɔ -jeyi 'f̄ta 'wee. A -kma'a-a -a'ba d̄i tenȳ. 'Ka-a ε -n̄'e 'm̄'a d̄i, ɔ-b̄i m̄ɔni 'mn̄, a "du ɔ a'ba -p̄ɔl̄'a kl̄ε ti 'le ɔ 'ke a -Bozezii'a nȳ -lr̄s̄'a n̄ 'm̄-zi!

VIII A 'ye li-ɔ, d̄i 'ɔn-ɔ za'a -laa am̄ -bod̄i 'm̄, ε -se -glaka 'ɔn k̄p̄ɔn am̄ 'n̄ -ko. Kpl̄iz̄iḡi a -bonyunyu n̄s̄'a, a 'ka ya-gb̄, 'ya d̄i 'ɔn-ɔ za'a am̄ -bod̄i 'm̄, 'le, -ka a 'bh̄le'a nȳ -lr̄s̄'a d̄ikm̄ε 'm̄, a 'ke ɔ "yr̄ili-gw̄ε.

IX A -gblee, -ka -a'ba -K̄ɔyi Zezii *Kliis̄ -kma'a a'ba d̄i, a'ba "bhi yibo'o-o -kaa: -Laḡɔ -ke 'nȳn̄-ɔ 'bh̄ε'ε "yi, 'bho 'ɔ "troli ɔ 'w̄l̄s̄'o 'le yaku 'li, 'le ɔ 'ye nȳun̄ȳɔku 'm̄'l̄uo, ɔ 'ye 'n̄ɔɔ 'km̄ 'm̄ yi 'le nȳ 'ye ɔ 'lb̄ha, ɔ 'ye 'm̄ε a'ba d̄i. ɔ 'w̄ɔɔn̄'o ɔn̄ 'ye ɔ kpl̄i 'mn̄ "lr̄ulin̄, 'le a -ke ɔ 'ke 'nȳn̄'a "yibh̄εεε 'm̄-p̄l̄ε.

X 'Bho ɔ-b̄i m̄ɔni 'mn̄ "kpi, ε 'ɔn-ɔ popo'a 'gw̄l̄ɔti a, 'ɔnn̄ε 'm̄o-o, -z̄ɔn zi'a -laa, a-b̄s̄ 'w̄ɔn̄'o -antanȳ m̄ɔni 'mn̄ 'ke "du-ε 'le a 'ye 'ya "dudua w̄ɔn"du.

XI 'Traam̄ 't̄ɔ ɔ, ε -nm̄ɔ'ɔ-ɔ "yr̄ili a 'ke lb̄h̄ 'm̄n̄ε "yigw̄ε. 'Bho 'ε 'nȳaanam̄, 'kpi a po 'ka 'le, a po ɔ -kaa 'le "k̄ɔm̄ 'le a 'ke ε -nȳnia. -Ka a 'bh̄le'a, a -ya -kaa!

XII A -gblee, -ka a 'bhle'a, -bho a'ba -pɔlv -wa ti 'le a 'ke -kaa a -Bozezii'a nyv "nyɪ, ε-ε 'nu-o -Lago 'tu. Lε a 'bhle'a, 'inne ɔ 'bɔ'ɔ ti a 'ke a -bonyunyu "nyɪ. Lε a se'a 'bhle, ɔ -see, a "nyɪ ε a -bonyunyu, nu, katii!

XIII Kɪn, -ziadɪ mo'o. 'In -see ti'bɔ nyɔ 'ke ɔ -bonyunyu'ɔ -kpakpadɪ "du 'le ɔ 'ke sɪasɪaa wɔn'kpa! 'In 'bɔ-ɔ ti, a -nɪ 'wee, a 'ke 'mu'bhεε!

XIV Traamu a, a 'bhle-e lɪ'a -dadudu. Nyv-u se 'ɪ 'bhle, ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili a 'ke v -kpa. -Nɔɔ -lrεε ti, -bho a-bee -mnvɔ -bɔ lε 'mu, 'le vɔv 'ke lɪ 'bhle -gblokoo, 'le vn 'ke amv -kpa. -Bho ε -nɪ -kaa 'mu, 'lemnu a-a 'bhεε'ε 'mu-ε.

XV 'ε "yitigvɔwlu 'cɪ-ε'ε 'le -Lago'ɔ "bɔgv 'li, na:

Lililɪ -Lago po'a 'zɔ, nyv-u 'tε'ε 'ya -dadudu ti, vn li 'ɪ a, lε se 'bho -sie. Nyv-u 'tε'ε -toope ti, vn li 'ɪ a, vn lbho-o'o tenyɪ.

-A 'lbho-o Tiiti -ke nyv 'sɔn 'le amv gbo

XVI A -gblee, 'lotv'a "nynuu-a, -ka 'ɪn 'bɔ'ɔ ti 'ɪn 'ke amv -kpa, 'ka-a Tiiti 'ybha'o -lrεε ɔ 'ke amv -kpa. -Lago'ɔ "bhuo-o "nyɪ 'ɔ "yrilinmɔpɔlv 'mne'ε kamv, 'ɪn-ɪ po 'ɔ 'ε dɪ 'sεε.

XVII ɔ-bɔ Tiiti 'mɔ, 'ɪn 'tmvɔ nɔ-o'o ɔ 'ke 'le amv gbo le yi. 'In 'lɔ 'ɔ -kaa "yi, ɔ 'wɔɔn'o, ɔ -see 'bho wlu "du. 'In -see 'ɔ -bhla 'tmvɔ ke, 'ɔ "bhuo 'bɔ-ɔ ti see 'ɔ -pɔlv'a klε ti, ɔ 'ke 'le amv gbo yi 'le ɔ 'ke amv -kpa.

XVIII 'Nɔɔ Zezii'a -glɪgbɪ 'wee'a wɔnyɪ, -a'ba 'lotv'a "yu -lue "yri kpɔn'a ti 'bho -Lagɔjeyɪ, 'ɪnnɔ -ke ɔ-ɔ 'ye 'le -yi mu. "Yri 'kpɔn -ɔ ti, -εkedɪmaa, ɔ-ɔ 'za-a *Zezii'a "dɪzɪgɪ nyv -bodɪ 'mu -ka -zεgεka.

XIX Ɛ -se 'ε "sɛ'ε dɪ ɔ-ɔ 'ye 'le amɔ gbo -yi mɔ 'nɪ -ko. Zezii'a -glɪgbɪwɔnyɪ'a nyɔ-ɔ -nɪ'a 'nɔɔ, 'ɪnnɔ -zɔ 'ɔ 'bho 'le -a -ke ɔ 'ke -na, 'le, mɔni -a 'ye'a -za mɔ, -a -ke ɔ 'ke ɪ "yrili"du. 'Ɛ lɛtu-u 'ye-e -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nynɪ "yi'bhɛɛ -mɔ, 'le, -ka -a 'bɔ'ɔ ti -a 'ke -a -bonyunyu -kpa, ɛ 'ke 'na nyɔ -tɔ.

XX ɪ-bɪ mɔni-i "du-ɛ'ε ɛ, ɪ -die'e-e "yi. 'Ɛ dɪ -a "du'o -a'ba "bhi'a dɪ gba 'mɔ 'le nyɔ -kaa -a'ba da "du.

XXI Lɛ-ɛ 'ma-a -zɛgɛ, -a 'bɔ-ɔ ti -a 'ke ɛ nɔ, 'le -a -see ti'bɔ -a 'ke ɛ 'bho -Lagɔ'ɔ "sɛ'ε "yigbeyi nɔ. -A 'bɔ-ɔ ti -a 'ke ɛ nɔ 'bho nyunyu'a "yigbeyi -lɛɛ.

XXII A -gblee, 'lotɔ'a "nynuu-a, ɔ-bɔ nyɔ 'sɔn-ɔ 'ye'a 'le -yi mɔ, -a 'gbaa 'nɔ-ɔ -a'ba 'lotɔ'a "yu -lue -lɔɔ. ɔ-bɔ 'lotɔ'a "yu 'mɔɔ, -a 'crɔ-ɔ 'mɔti tenyɪ, 'le, -ka ɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke ɔ -Bozezii'a nyɔ -kpa -ka -zɛgɛka, -a 'ye ɪ yibo. 'Traamɔ 'tɔ ɔ, ɔ 'de-e amɔ "gwli tenyɪ'a dɪ, 'ɔ 'kpɪ ɔ 'bhle'a 'mɔ, ɪ-ɪ 'kpa'a "kpi.

XXIII Tiitɪ -mɔɔ ɔ, ɔ-ɔ 'mɔ-o 'an -nayı 'le ɔ "si'e 'bho, 'ɪn -ke ɔ -plɛ'ε -Lagɔ'ɔ lbhɔ -lue 'mɔ, 'le -a 'ke amɔ -kpa. Nyɔ 'sɔn -ke ɔ -nɪ'a 'le yinamɔ, Zezii'a -glɪgbɪwɔnyɪ'a nyɔ-ɔ lbho 'ɔ 'le amɔ gbo. 'Wa lbhɔ ɔn-ɔ nɔ'a, -bho nyɔ 'ye ɛ li, ɔn-ɔ 'bhɛɛ-ɛ -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nynɪ "yi.

XXIV 'Ɛ dɪ, -bho ɔn yi 'le amɔ gbo, -ka a -kma'a 'wa dɪ -ka -zɛgɛka, a -tɔ nɛ ɔ "yi! 'Le, nyɔ-ɔ lbho 'ɔ, -bho ɔn 'wɪn ɪ 'bɔ, ɔn 'ke yibo na, -a 'bhle-e 'gɪ, -a 'ke "plin, -a 'ke amɔ 'mɔ po.

IX

'Pɔlv-ɔ 'pɔ-o Kolēstikōmō wlu -jeyi, ɔn 'ke

mōni "du, 'le un 'ke ι Ϸ wōn-fuo -ni

I A -gblee, 'lotu'a "nynuu-a, *Zezii'a nyu-u -ni'a Zideebhlukpa "kpi, mōni a 'ku u -jeyi po, -bho ε "du 'ya dī, ι se 'kī "yi-kma, 'un 'ke amu 'ya dī -bodu 'mu-za kplokplokplo.

II -Ekedūmaa, -ka a 'ybhā'a a 'ke u -kpa, 'un yibo ni-o'o see. 'NϷϷ Masedvanukomu'a "yigbeyi, 'un "plin-o'o 'le 'un 'ye amu 'mu po, na: -Zun zi'a -laa, -a -Bozezii'a nyu-u -ni'a Akayibhlukpa "kpi, un 'bϷ-Ϸ ti, -a'ba -lruu-u -ni'a Zideebhlukpa "kpi, un 'ke u -kpa, 'le un -ni'e 'ε mōni "dunamu. A'ba "kpidu 'un -zu 'u -kaa -bodu 'mu a, 'unni "tuu nu'o 'le un 'ye ti'Ϸ un 'ke u -kpa -lreε 'le un 'ye 'ε mōni "du.

III 'Bho 'ε lemu, 'un-ι 'tmuu'o amu-ε na, 'un-ι 'gbaa-a Tiiti -a'ba 'lotu'a "nynuu 'son, 'le 'un 'ke u 'le amu gbo lbho, -bho 'un -ka 'le-e yi, a 'ke mōni "du 'le a 'ke ι 'unmu wōn-fuo -ni. 'In 'tmuu'o-o nyutolu see na, a-a 'ye -ε -nu -mu, 'le, ι-bi dī 'un -za'a 'mu 'bho amu "kpi, 'un-ι popo-o 'gwlu ti na, 'un -see un ce.

IV -Bho 'un -ke Masedvanukomu -ka 'le-e yi, -bho mōni 'mni se "du-ε ε, 'un "plin-o'o, 'un 'ye amu 'mu po'a dī, dūn-ι 'ye 'unmu 'lbha mu. A-bee -mnuu, dūn-ι 'ye-e amu 'lbha -mu -lreε.

V 'In popo'a dī 'mni 'gwlu ti a, ε -nmu'Ϸ-Ϸ "yrili 'unmu -bodu, nyu tan-a 'ye'a 'le -yi mu, 'un 'ke u 'tmuu un 'ke 'an nya -kϷ. -Bhladi 'un 'ke 'le yi a, 'un 'ybhā-o'o 'jemōni'a -dadudu -ke dī a'ba "bhi -za'a 'mu, a 'ke ι "du see, 'le, u-bu nyu tan 'mnu, a -ke un 'ke ι tide. -Bho a nu -kaa, -ka a -za'a mōni 'mni a'ba -pulu'a kle ti 'le nyu -see amu -glaka kpu, "lemnu nyu-u yibo ni-o'o.

VI 'É dī 'ín-í pò'ò amù 'nna, na: -Bho nyò pò -kpaatoope a, lílilè ò-ò za'a 'bho é 'mù, 'é -die 'yi. É -ní'a -kaa 'mù a, -bho nyò pò -kpaaklagba, 'ò lílilè-é 'die-e 'yi.

VII Í-bí m̀óni 'm̀nù, -ka a nù'a 'le a'ba -pòlù gbo a 'ke 'du -lue -lue, a -ya -kaa! -Ka nyò se'a 'bhle, a'ba nù, ò 'du -kaa, -le, 'le -pòlù -kòò ò 'lì m̀ò. -Ékédímaa, nyò-ò 'nyí'a 'ò -bonyunyu lè 'ò -pòlù'a klè tí, 'ínnò -Lagò 'ybhà'ò.

VIII Ò-bò -Lagò 'm̀nò ò, ò 'ku-o ẁón. Ò 'bhèé'ò ò 'ke amù 'niti-ẁónna tenyí 'le a -kaa 'tò lè'ò lè 'm̀ù-bò. -Bho é -ní -kaa 'm̀ù, 'lem̀nù a 'bhèé'ò é 'ke nyò'ò nyò -zègè 'l̀rulinù -l̀rèé.

IX 'Ka-a í 'c̀nì-é'è 'le *-Lagò'ò -WèéIizabògù 'lì na:

Nyò-ò za'a lè 'gwlù gbo, 'ò -bonyunyu -bò'ò lè 'm̀ù, -ò 'nyí é 'ù a, 'ò 'yisrèèkplì 'm̀nù'a dī -Lagò-ò ẁónna 'nò 'niti 'kòm̀ù.

X A -gblee, 'lotù'a 'nynuu-a, l̀í'a 'yò nyù-ù pò'a 'le 'wa -kpù 'm̀ù, í -ke 'wa lílilì 'we, -Lagò 'nyí í 'ù'ò. Ò-bò -Lagò 'm̀nò-ò 'ye-e amù l̀í'a -dadudu 'nyí -m̀ù -l̀rèé. Ò-ò 'ye-e amù 'niti-ẁónna -m̀ù 'le í 'ke 'kpi'kpa -zòò. -Bho é -ní -kaa 'm̀ù a, 'lem̀nù a 'bhèé'ò a 'ke a -bonyunyu -zègè 'l̀rulinù 'kòm̀ù.

XI Ò-ò 'ye amù 'niti-ẁónna -m̀ù tenyí 'le a 'ke a -bonyunyu 'nyí -yoboo! Ù-bù nyù a-a 'ye'a -amù 'm̀ù -zì -ní m̀ù 'le a 'ke 'ù kplizìgù 'm̀nù 'l̀rulinù, 'ùn-ù 'ye-e a'ba dī -Lagò 'sèé -pò -m̀ù.

XII A -gblee, 'lotù'a 'nynuu-a, m̀óni a-a 'ye'a 'du m̀ù, é -se a -Bozezií'a nyù'a -kpakpaa'a 'sè'è dī -kò. -Bho a 'du í -ziaka 'le nyù 'ke í l̀í'ye, 'ùn-ù 'ye-e 'é dī -Lagò 'sèé -pò -m̀ù.

XIII Ε-βε 'jε 'mnε, 'unne 'ke nyv -tō na a'ba 'limv -nmō'ō-ō wōn. 'Le ε 'ke ε nv, 'le, Zezii'a "dizigv a-a za'a 'mv, -ka a -de 'nυ 'li ti 'le a-a "du'a 'bho -Lagō, -bho un 'ye a'ba "yisrεekpli 'mni li, un 'ke 'ya dυ -Lagō'ō 'nyvυ "yi'bhεε. Un -ke nyv -lrvv'a -dadudu, a "nyv -v mōni -yoboo'a dυ, un-v 'ye 'ō 'nyvυ "yi'bhεε mv -lrεε.

XIV Ε-βε -zεge a-a 'ye 'v "lruli-nv mv, 'unne 'ye v -tō mv na, -Lagō'ō "nitiwōnnasv -nυ'e-e amv "kpi -ziaka. Ε-βε 'jε 'mnε, -bho un 'ye ε li a, un-v 'ye-e a'ba dυ -kma -mv tenyv 'le un 'ke a'ba dυ *-Lagō wōn gbo po.

XV -A'ba "nyinynidυ'a dυ, Zezii Kliisυ 'mε -nυ'a 'bho -a'ba 'bυ 'mv, -a po 'ō -tita -Lagō 'sεε! 'Jε ο nv'a -amv 'lruli, ε 'bhle-e 'nyvυ tenyv, ε 'ye lε'ο lε -zi. Nyunyō'ō "bhuo se 'bhεε ο 'ke 'ō wōnmōwlu 'mv"luo 'le ο 'ke ε -bha!

X

U-bv Kōlestikōmō 'mv, 'wa tōlv "du'a 'bho 'Pōlv'a da, 'unv ο-ο "du'ο "kpi

^I A'ba tōlv nv'a, -bho 'unmō 'Pōlv -nυ 'le a'ba "klumv, 'un-υ 'ya-a 'an "bhuo 'zō, 'un-υ 'ple-e "yri, -bho 'un -tε gbo 'le 'un-υ kma'a "yi a, 'traamv 'tō ο, v-bv nyv 'mv, 'unv 'un-υ "du'ο "kpi. 'Le *Zezii *Kliisυ'a 'limv'a wōnmōε -ke 'ō kplimōnmōε 'mv, 'un-υ "du nυ 'nv "dυ 'mv, na:

^{II} Un zizia 'wa kpli "yi, -bho 'un yi 'le amv gbo le, 'le 'un -kaa 'wa da -wlu. -Bho un -de ti, un-v 'cε-ε svn 'le un-v nv'ο, nyv-v se'a -Lagō yibo, 'unv -ke 'un -ple'ε kpli 'mv. U-bv nyv-v 'le'ε -kaa, -bho υ "sri 'unmv "yi, -ka 'un -kma'a "yi, 'unv 'un-υ 'ye -kaa "yi-tō mv.

III A -gblee, nyunyu -a "du'o 'le -a'ba "yidedeyi "du'o *Sataan. 'Ka-a ε -nɪ'e 'mʊ'a dɪ, ε -se -a'ba nyunyɔkɪ -a 'ke 'le pɔ, 'le -a 'ke ε tʊ wɔn 'mʊ lu 'nɪ -ko.

IV -Bho -a -ke ε -ka "yi-idede, -a'ba pɔ 'le -a'ba "bhi'a 'kɪ. -Lagɔ "nyɪ'e -amʊ 'ɔ wɔnkue, 'le, lɪ Sataan 'mnɛ-ε "du nɪ'a nyʊ -zɪɛ 'mʊ, 'le ʊn -kaa -Lagɔ 'mnɔ yibo, -a zɪ 'ɪ 'bho -jeyi, 'ε -jɔlʊ-ʊ flɔ'ɔ wɔn, 'le, sɪndɪ nyʊ-ʊ za'a 'mʊ, -a zʊ 'ʊ ɪ wɔn 'mʊ.

V Nyʊ-ʊ 'bhɛɛ'ε 'wa "bhi "yi, wlu ʊn-ʊ za'a 'mʊ, -ɪ "du'a nyʊ -zɪɛ 'mʊ, ʊn -kaa -Lagɔ yibo, -a 'zɪ -ɪ 'bho -jeyi -lɛɛ. Nyʊ -ke -naagɪ-ɪ -nynɪ'a "yrili, -a kpa nʊ-o'o 'le ʊn-ʊ de 'ɪ 'bho Zezii Kliisɪ'a "yigbeyi ti ɔ 'ke ɪ "yizizia, 'le ɔ-ɔ pɔ 'ʊ 'kɪ 'mʊ 'le ʊn-ʊ "du 'ɔ 'bho.

VI A-bʊ Zezii'a -glɪgbawɔnyɪ'a nyʊ-ʊ nɪ'a 'le Kōlētɪgwɔ 'mʊ, -ka a-a "du'a 'bho 'ɪnmʊ, nyʊ-ʊ yibo 'nɪ-ɔ, 'le, a'ba tɔlʊ'a "du'a 'bho 'ɪnmʊ, 'le 'ɪn 'ke ʊ "lru "yi "du.

VII Lɪ-ɪ -nɪ'a 'bho, -ɪ se'a "yi"zize, 'wa "bhi -gbʊ nɪ ya! -Bho ʊn -ka, Zezii Kliisɪ lbho 'ʊ, nʊ, ʊn yibo na, *'ɔ -dalbhoyi 'mna "du'o -lɛɛke.

VIII -Ekedɪmaa, ɔ "nyɪ-e 'ɪnmʊ wɔnkue. ɔ "nyɪ -ε 'ɪnmʊ 'bho amʊ "kɪ, 'ɪn 'ke amʊ 'kɪ "yi pɔ, 'le 'kɪ -kaa amʊ "yiti-wa. -Bho 'ɪn "du 'kɪ 'ε dɪ, -bho 'ɪn -ka 'kɪ-ɪ "plin tenyɪ -dɪ, 'ɪn yibo'o-o na, dɪn -see 'ɪnmʊ 'lbha yi.

IX-X -Bho ʊn -de ti, ʊn-ʊ 'nʊ-o: "Bɔgʊ 'Pɔlʊ-ʊ pɔ'a -amʊ -jeyi, lɪ-ɪ -kmʊ'a "yi -ke wlu-u ku'a wɔn, 'ɪnnɪ ɔ-ɔ "du'o 'le 'ya 'limʊ! -Bho ɔ-nɪ 'nɔɔ -a'ba "klumʊ, ɔ-ɔ 'ya-a 'ɔ "bhʊo 'zɔ, ɔ-ɔ 'ple-e "yri 'le 'ɔ wlu 'bhle'e 'plʊ 'mʊ! A -gblee, 'ɪn-ɪ zɪ 'ɪ -ʊ -bodɪ 'mʊ 'le ʊn -kaa 'gwɔtɪpɔpɔ na, -bho lɛ'ε dɪ

"sri 'unmu 'yi, 'le 'an "bɔɔɔ'a "sɛ 'li 'un-ɪ "du 'ɪ, nu.

XI U-bu nyu-u za'a -kaa 'an "kpidɪ 'mu, 'un-ɪ 'tmuɔ nu-o'ona: Wlu 'un-ɪ za'a 'mu 'le 'an "bɔɔɔ 'li, -bho 'un yi 'le amu gbo, -ka 'un 'lɛ'ɛ 'tɪn, 'ka-a 'un-ɪ 'ye -nu mu.

XII U-bee -mnuɔ, un-u 'la-a 'wa "bhi -kɪɪgbɪ, 'le 'mna se 'bhɛɛ 'un 'ke na, 'un -ke un 'bhɛɛ'ɛ 'mu-ɛ, nu! 'In se 'bhɛɛ 'un 'ke 'an "bhɛɛ u-bee likpɔkpa! 'Wa "bhi'a kpli un-u 'la'a kplizɪɪ, 'le un-u ple 'ɪ kli, un-u "plin'o. Un se dɪlikpɔɛn 'mu'bhle!

XIII 'Bho 'mna-a'a damu, *Zezii Kliisɪ'a -dalbhoyi'a lbhu -Lago "nyɪ'a 'unmu, 'ɛ "sɛ'ɛ dɪ 'un 'ke "plin, ɛ -se lɛ -lɛɛ'ɛ dɪ -ko. ɛ-be lbhu 'mne, 'unne 'mo-o 'un 'ke 'le a-bee -mnuɔ'a "bhi gbo yi -lɛɛ.

XIV 'Bhɪkpi -Lago "nyɪ'a 'unmu, -ɪ -ke nyu-u -see'a -bhla Zezii Kliisɪ'a "dɪzɪɪ 'bu'wɔn ke, -ɪ -ke "kpi 'un 'ka mu, 'un 'ke u ɪ -bodɪ 'mu-za a, a-a 'mo-o 'ya nyu -lɛɛ. 'In yi'a 'le amu gbo, lɪ -Lago "nyɪ'a 'unmu 'un 'ke nu, 'un nu 'ɪ a, 'un -see ɪ "kpicɛ.

XV 'Ka-a ɛ -nɪ'e 'mu'a dɪ, lbhu 'an -bonyunyu nu'a a, 'an "plin'o 'ɛ dɪ. Lbhu -Lago -zi -nɪ'a 'un 'mu, ɔ nu'a a, 'ɛ dɪ 'un 'bhɛɛ'o 'un 'ke "plin. 'Le 'un de'e "gwli na, a-a 'ye-e Zezii'a "gwɪdeɛ 'li ti-de -mu, 'le a 'ke 'unmu -kpa 'le 'un 'ke 'an lbhu nya kpa -ka -zɛɛka, 'le, -da -Lago "si'a 'nyɪ, 'un 'ke 'bho nyɪ.

XVI -Bho ɛ -nɪ -kaa 'mu a, 'bhɪkpi -lɪɪ -ke "kpi nyu -see'a -bhla Zezii'a "dɪzɪɪ 'bu'wɔn ke, -ɪ -tɛ'ɛ a'ba "bhɪgwɔ gbo, "lemnu 'un 'bhɛɛ'o 'un 'ke 'le mu, 'le 'un 'ke 'le'a nyu ɔ "dɪzɪɪ 'mnu -bodɪ 'mu-za. A 'ye li-ɔ, 'un -see ti'bo, lbhu nyu -lɪɪ nu'a,

'in 'ke 'ε dɪ 'plin. Lbhɪ -a'ba -Kɔyi-i zi nɪ'a 'in 'mɪ, ɔ-ɔ nɪ'a a, 'ε dɪ 'in 'bhεε'o 'in 'ke 'plin.

XVII A -gblee, 'ε 'kpidɪ 'cɪ-ε'ε 'le -Lagɔ'ɔ 'bɔgɔ 'li see, ɪ na:

-Bho nyɔ 'bɔ ti ɔ 'ke 'plin, lɪzɪgɪ -a'ba -Kɔyi nɪ 'ɔ 'lruli, ɔ 'plin 'ya 'sε'ε dɪ.

XVIII Kɪn, 'lotɪ'a 'nynuu-a, -ziadɪ mo'o. Nyɪ-ɪ 'bhεε'ε 'wa 'bhi'a 'nynɪ 'yi, -a'ba -Kɔyi 'mnɔ -see ɪ ti'bɔ. Nyɪ 'ɔ 'bhɪ-ɔ 'wɔɔɔ'ɔ 'kpi a, 'inɪ ɔ 'ybha'o.

XI

Nyɪ-ɪ -se'a-a *Zezii'a -dalbhombɪzɪgɪ -ke 'Pɔɔ

I A -gblee, 'traamɪ 'tɔ ɔ, nyɔ-ɔ se'a -naagɪ 'bhle, 'ɔ -ka 'in-ɪ 'ye -wlu mɪ. -Bho 'in -ka -kaa wlu, 'inmɔ bhade amɪ li, a 'tayi 'inmɪ 'yiti!

II -ε -ke dɪ 'in 'lε'ε -kaa, 'inɪε 'mo-o, -ka -Lagɔ'ɔ ku-u 'cna'a amɪ 'yi, 'ka-a 'an ku-u 'cna'a amɪ 'yi -lɪεε. -Bho 'nynaakpɪ -see -bhla nyna 'ti ke, -ka ɪn kpɪn'a 'yi 'le ɪn-ɪ kpa'a nyimie, 'ka-a 'in 'bɔ'ɔ ti a 'ke *Zezii *Kliisɪ 'yi-kpɪn, 'le 'in 'ke amɪ -kaa ɔ 'yi-to 'bho 'ɔ leyinɔɔ ti.

III A'ba nymɔ-ɔ 'si'e 'inmɪ 'gwɪɪ. -Bho 'in -de ti, 'mna na, nyɪ-ɪ 'ye-e amɪ 'yrabha 'mɪ 'lbha -mɪ 'le ɪn 'ke a'ba -pɔɔ 'yizizia a -ke Zezii Kliisɪ 'mnɔ -kaa 'tɔ -na 'le -pɔɔzεε 'mɪ 'le a 'ke 'bho 'ɔ -jeyi 'wɪɪ. -Ka sɛn 'lbha'a *εvɪ 'yrabha 'mɪ, 'le ɪn 'ye'a 'nyinynidɪ nɪ, a popo -kaa 'gwɪɪti!

IV A 'ye li-ɔ, 'in-ɪ 'zɪ -ɪ amɪ -bodɪ 'mɪ, -εkedɪmaa, nyɪ-ɪ -se'a-a -Lagɔwlu'a -tɔmɪzɪgɪ, -bho ɪn yi 'le amɪ gbo, a-a 'tayi 'nɪ-ɪ 'yiti 'le ɪn-ɪ tɔ'ɔ amɪ. ɪ-bɪ nyɪ 'mnɪ, dɪ ɪn-ɪ za'a 'mɪ

'bho Zezii Kliisi "kpi, ɪ -ke -a'ba nɪ se ɠɔɔ. *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu a 'bhle'a 'mɔ, ɛ -ke -zuzu -ke dɪ ʋn-ʋ za'a 'mɔ se ɛ -lue 'mɔ-nɪ. Zezii Kliisi'a "dɪzɪɠɪ -a -za'a amɔ -bodɪ 'mɔ 'le a 'ye 'ɪ 'wɔɔɔ, 'wa -za -mnɪ 'mɔ. ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, a-a 'pɔ-o 'wa wlu -lokui.

V U-bɔ nyɔ a-a 'la'a Zezii'a -dalbhomɔklɪɠbɪ, 'ɪn 'de-e "ɠwli na, 'le ɛ'o ɛ 'mɔ, ʋn se 'ɪnmɔ -zi.

VI Kɪn, -ziadɪ mɔ'o, 'ɪn -se wɔntɪnmɔyi -ko. ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, ɛ -ke dɪ 'ɪn-ɪ za'a 'mɔ, 'ɪn yiɔ nɛ-o'o. -Da 'ɪn -nɪ'a 'le a'ba "klumɔ, 'le lɪ'a -dadudu 'mɔ, 'ɪn -tɔ'ɔ-ɔ amɔ 'ɛ ɛtu 'yi gbaa!

VII -Benyɪ a, 'ɪn -za'a amɔ -Lagɔ'ɔ "dɪzɪɠɪ -bodɪ 'mɔ, 'ɪn -see amɔ mɔni 'yɔbhaa. 'ɪn -ya'a-a 'an "bhuo 'zɔ 'le 'ɪn 'ke amɔ -kpa 'bho -Lagɔjeyi. ɛ -bɛ ɛ 'ɪn nɔ'a 'le, "nyɪnyɪnɪɛ ma'a?

VIII A -gblee, 'ɪn -nɪ'a 'le amɔ gbo, Zezii'a -ɠɪɠbɪ -lru'a wɔnyɪ'a nyɔ-ʋ "nyɪ'e 'ɪnmɔ mɔni. ɛ -se a-bee -ko. I-bɪ 'jɛ ʋn nɔ'a -kaa 'ɪnmɔ "lruɪ, 'ɪnnɪ 'ɪn 'bhle'o 'le 'ɪn-ɪ nɔ'o lbhɔ 'le amɔ gbo.

IX 'Le, ɪ-bɪ mɔni -ɠwɛ'ɛ 'ɪnmɔ kwa 'mɔ ti, 'ɪn -bɔ'ɔ-ɔ lɪ'a -dadudu 'mɔ. ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, 'ɪn -see amɔ ɛ -lue 'ɪn 'yɔbhaa. Zezii'a nyɔ-ʋ -nɪ'a Masedɔanɪbhɪkpa "kpi, lɪ 'ɪn -bɔ'ɔ 'mɔ, 'ɪntɔ pɔ 'ɪ 'ɪnmɔ -jeyi, 'ɪn -see amɔ ɛ 'yɔbhaa -lɛɛ 'le 'ɪn de'e "ɠwli na, 'ɪn -see 'ɛ ɛtu -nɔ yi.

X -Ka 'an kpɔn'a a'ba mɔni, ɛ-ɛ 'lbhaa-a 'ɪnmɔ 'bɔbɔa "yi. Da'o -da 'ɪn-ɪ 'ye'a -mu mɔ 'le Akayibhɪkpa "kpi, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'ɛ dɪ "plin -mɔ. 'ɪn-ɪ 'ɪnmɔ'o amɔ-ɛ na, Zezii Kliisi -nɪ'a 'ɪn 'mɔ, 'le 'ɔ 'nyɪnɪ 'mɔ, dɪ 'ɪn-ɪ za'a 'mɔ, ɪ-ɪ 'mɔ-o -ziadɪ.

XI Leeɛ -ke dɪ 'ɪn 'ke -kaa nɔ'a? 'ɪn se a'ba dɪ -kma'a "lru "yi ma'a? -Gba! -Lagɔ'ɔ "bhuo

yibo'o-o -ka 'in -kma'a a'ba dī!

XII Ε-βε kpli 'in 'bhle'a -laa, 'inne 'in-ι 'ye -nυ mυ "kōmυ 'le υ-βυ -se'a-a *Zezii'a -dalbhōmυzιgι -kaa 'bι 'ye 'le υn -kaa "plin 'le υn -kaa, -ka -lue -a -nι 'wee nυ'o lbhυ, nυ.

XIII A -gblee, υ-βυ nυυ 'mnυ a, υn-υ 'mo-o *Sataan'a -dalbhōmυ, υn -se Zezii Kliisi'a nυ -ko. Lbhυ υn-υ nυ'a a, 'wa -za -ziadι 'mυ 'bho 'ε "kpi. Un-υ 'nυ-o nυυ "yrabha "lruli 'le υn 'ke "gwlidē na, Zezii'a -dalbhōmυ υn "du'o, nυ.

XIV Dι 'in -za'a -laa 'mυ 'le, ι -ma'a-a amυ wōnti'a? Sataan'a "bhυo 'bhεε'o ε 'ke ε nυ 'le nυυ 'ke "gwlidē na, -Lagō gbo'a -dalbhoyi ε "du'o.

XV 'Ka-a ε -nι'e 'mυ'a dι, -bho 'ε lbhōnōmυ -ka nυυ "yrabha 'mυ-υ 'lbha, 'le υn 'ke "gwlidē na, "yisrεekpli'a nōmυ υn "du'a a, 'ε wōn'ō ma amυ ti -le! 'Bho -Lagō'ō -zιgle'a zō, "nyinynidι υn-υ nυ'a a, -Lagō-ō 'ye-e 'ya "lrumυ "pele -mυ.

'Pōlv'a lbhυ -ke 'ō siasīaa

XVI A 'ye li-ō, 'in-ι mu'o 'bho-o le: A'ba popo 'gwlōti na, 'in se -naagi 'bhle, -le! Ε -nι'a -kaa 'mυ a, -bho a popo -kaa 'gwlōti, υ-βυ nυυ-υ se'a -naagi 'bhle, -ka a-a "tayi 'nυ "yiti 'le υn-υ "plin'a, "lemnυ a "tayi -kaa 'mna "yiti 'in 'ke "plin -toope -lrεε!

XVII A -gblee, ι -ke dι 'in 'ka "plin a, ι -die'e-e "yi. Ε -nι'a -kaa 'mυ a, -bho 'in -ke ε-ε nυ a, ε -se -a'ba -Kōyi ε 'wlυ 'mυ 'nι -ko. Nyō-ō se'a le "lru 'mυ 'bhle, 'ō -ka 'in-ι yi'e 'tō -wlunamυ.

XVIII A -gblee, 'nōō 'kmυ 'mυ, ι nυυ-υ nυ'a, 'wa -bonyunyu-u 'ye'a li a, 'ya "σε'ε dι nυυ'a -dadudu-u "plin'o. 'Ka-a ε -nι'e 'mυ'a dι, 'mna-a 'ye "plin mυ -lrεε.

XIX A-a 'la-a a'ba ''bhi -naagubhlemu, 'le, nyu-u se'a -naagu 'bhle, -bho a 'ye u a, 'bubua-a 'lbha'a amu 'le a-a ''tayi 'nu ''yiti, un-u tɔ'ɔ amu!

XX A-a ''tayi 'nu-u ''yiti 'le un-u ya'a amu ''kpi, un-u li'e amu le ''lru 'mu, un-u 'lbha'a amu ''yrabha 'mu, un-u 'bhe'e 'wa ''bhi ''yi 'le un-u nyni'e amu kwa 'muti.

XXI -Bho 'in -see u-bu nyu 'mnu'a ka nu, a 'bho 'an ''nyinyidit'a di, -ekedımaa, nyunyɔkpi 'in 'bhle'e 'mu!

'Traamu 'tɔ ɔ, nyɔ-ɔ se'a le ''lru 'mu 'bhle, 'ɔ -ka 'in-i 'ye -wlu mu. Li -ke di 'an -bonyunyu-u ''plin'a, bi 'mnu'a ''lru ''yi, 'mna-a 'ye ''plin mu -lre'e.

XXII -Bho un -de ti, un na, un-u 'mo-o *Zuifwlu'aa ɔFa11 22 'Zuifu'a 'nyu -lre'e 'mo-o Ebleekomu. 'Mna -lre'e, 'in-i 'mo-o e-be 'bhlokpa 'mne'e ''kpi'a nyɔ. Un-u 'nu-o -lre'eke na, un-u 'mo-o *Ablaamu'a ''nyuu'a ''nyuu. 'Mna-a'a ''bhuo -lre'e, 'in-i 'mo-o 'ɔ ''nayu.

XXIII Un-u 'nu-o -lre'eke na, un-u 'mo-o *Zezii *Kliisu'a lbhuhumu. 'Mna -lre'e, 'ɔ lbhu 'in-i nu'o, 'le 'in-i nu e'o 'in 'ye u -zi. -Ziaka, nyɔ-ɔ se'a le ''lru 'mu 'bhle, 'ɔ -ka 'in -nu'e -laa -wlunamu. Ku, 'in-i 'nu-o lbhu 'in 'ye u -zi. 'An -jiemupoe -zi'e-e 'wa -nu. 'An 'lbhhalbhaa -zi'e-e 'wa -nu. Li -ke 'mu 'in ''tafle -nu'a 'memē, i -die'e-e ''yi tenyi, i 'ye 'wa nu -zi -lre'e.

XXIV Kpe -muu 'Zuifu'a -klɔgbi ''seen -nu'e 'inmu. I-bi kpe -muu 'mnu, 'ya kpe''o kpe -lue 'li, sɪsɪɛn'e -gwɔ -lue sɪsɪɛn -bue sɪsɪɛn -mēenyi'e-kpɔn'o 'inmu.

XXV Kpe tan 'Wlomē'e -klɔgbi 'lbha -nu'e 'inmu. Nyu ''vuto'o-o 'inmu -digbi ''yi kpe -lue, un 'ke 'ku

'inm̄ 'lbha, 'in 'ke 'mε. Batoo 'we 'in 'kpa'a 'li -benyi, 'ya tan 'mna-a 'nidu, 'le 'in 'ye 'ε d̄i 'du kpe -lue, 'in 'ye 'le 'nuk̄ 'w̄i -lue n̄u.

XXVI 'In-ι 'mu-o 'laga 'm̄u -z̄o. -Bho 'in -k̄i ι 'm̄u-υ mu a, 'in-ι 'ye-e 'kle: "yiyini o, 'kuilbham̄u o, nȳu-υ -se'a-a 'Zuif̄u o, -υ 'ma-a 'in -Bozuif̄u'a 'bhi o; 'in 'ye-e 'kle da''o -da -l̄rεε: gw̄ε 'm̄u o, 'n̄o gw̄ε se'a -n̄i o, 't̄onni "yigbeyi o: nȳu-υ -se'a-a Zezii'a nȳuz̄igi, υn -ya'a-a 'inm̄u 'kleyεε 'kpi -l̄rεε.

XXVII 'In 'mε-ε lbh̄u w̄on 'm̄u tenyi. 'W̄i -l̄ru 'li, 'in -see 'm̄u. 'W̄i -l̄ru 'li, 'nit̄u -ke 'm̄u 'lbha'a 'inm̄u-ε tenyi. 'W̄i -l̄ru 'li, 'in -b̄o'̄o -ban̄i 'm̄u-ε 'le -s̄in 'ye 'inm̄u 'lbha.

XXVIII 'Bho 'ya lem̄u, 'in 'ye-e 'kle kplok̄plok̄plo -l̄rεεke. ε -n̄i'a -kaa 'm̄u a, 'in -see 't̄o -m̄n̄i'a d̄i 'm̄u-za yi. 'Le 'an 'kleyεεε "we 'm̄n̄i 'li, -ye -kma'a 'yi, 'innε 'mo-o Zezii'a -gl̄igb̄i'a d̄i'a 'gw̄l̄tip̄oρ̄e. Z̄o''o z̄o 'li, 'ya nym̄o-̄o "si-e 'inm̄u 'gw̄l̄u.

XXIX -Bho nȳo se 'kpi 'm̄u'bhle 'bho -Laḡojeyi, 'an ku-u 'cna-o'o -ka 'mna-a'a 'bh̄uo -n̄i'a 'bho '̄o 'b̄i 'm̄u. -Bho nȳo 'ga 'le "nyinȳnid̄i 'm̄u ti 'bho -Laḡo'̄o "yigbeyi, 'an -p̄ol̄u-υ 'fie-e 'le 'an 'lim̄u ti.

XXX A 'ȳbha-o'o 'in 'ke 't̄o "plin'a d̄i, 'kleyel̄t̄i "tuu'a 'inm̄u, 'le 'in-ι 'p̄εε'ε -Laḡo'̄o w̄onkue 'm̄u, 'ya d̄i 'in-ι 'ye "plin̄u m̄u.

XXXI -A'ba -K̄oyi Zezii'a -t̄ita -Laḡo yibo'o-o na, -ziad̄i 'in-ι za'a 'm̄u. Nȳu 'bh̄εε '̄o 'nyn̄i "yi 'k̄om̄u!

XXXII A -gblee, z̄o -lue 'z̄o, -da 'in mu'a Damaas̄igw̄l̄o 'm̄u -benyi, 'wa 'bh̄l̄ok̄payowli υn-υ 'la'a *Aletasi, 'bho '̄o 'z̄o, -lue -ȳo -n̄i'a 'bho a, ̄o

de'e 'bho-o 'gbe'a wōen 'yi nyu ti, un 'ke 'unmu kpuṅ.

XXXIII Zezii'a nyu -lruṅ 'ye'a 'na li a, 'le un 'ye -cɪɛ -lue "bhlukui "srii 'le un 'ye 'unmu 'le 'ε 'li tide 'le un 'ye 'unmu 'gbe 'mne'ε wōntoope -lue "yi -zi -nɪ 'le un 'ye 'le 'unmu "piemu ti"sii, 'le 'un 'ye u wōn 'mu cε.

XII

-Zεgε *Zezii nu'a 'Pɔlv "lruli, 'ε dɪ ɔ-ɔ "plin'o

I A -gblee, 'lotu'a "nyuu-a, 'un 'ke "plin mo'o -bhla "kōmɔ! -Ka ε "du'a bhebhε, 'un yibo nɪ-o'o. ε -nɪ'a -kaa 'mu a, 'an "yritiyeeε -ke lɪ -lru -a'ba -Kɔyi *Zezii -za'a "duku "yrili, ɔ -tɔ'ɔ 'unmu "yi, 'un 'ke 'ya dɪ 'mu-za mo'o.

II 'Un yibo'o-o Zezii *Kliisɪ'a nyɔ -lue. 'Innɔ -Lagɔ "luo'o 'mu, ɔ -ke ɔ mu'o 'le yaku 'li, 'bho 'ɔ "trolli, 'le ɔ 'ye le yi. l-bɪ dɪ 'mnu -kaa zi, 'ya -zɔun -bue, -zɔun nyie 'ka-a. -Bheje "yritiyeeε 'mu maa, -bheje -ziadɪ maa, 'un se 'bho lε'ε "yri yibo. -Lagɔ -nɪ -lue 'tɪn, 'ɔ "sε-ε yibo nɪ'o.

III Kɪn, -Lagɔ "luo 'nɔ 'mu-ε 'le ɔ -ke ɔ 'ye 'bho 'ɔ "trolli mu 'le yaku 'li. -Bheje "yritiyeeε 'mu maa, -bheje -ziadɪ maa, 'un se 'bho lε'ε "yri yibo. -Lagɔ -nɪ -lue 'tɪn, 'ɔ "sε-ε yibo nɪ'o.

IV 'Bho 'ɔ "trolli 'mnu, ɔ -nɪ'a 'bho, dɪ ɔ 'wɔn'ɔ 'bɔ, nyunyɔ se 'bhεε ɔ 'ke wɔnmɔwlu 'mu'luo, ɔ 'ke ɪ 'mu-za. Wlu -see ɔ "kpiti-cε -lrεε ɔ 'ke ɪ 'mu-za.

V A -gblee, ɔ-bɔ Zezii'a nyɔ -ke dɪ 'un-ɪ za'a 'mu, 'unmɔ 'Pɔlv'a "bhuo mo'o. Lε-ε -yε'ε 'unmu, 'ε dɪ 'un-ɪ 'ye "plin mu. Lɪ -lru-ɪ "sri'a 'unmu "yi, 'ya -yɪ "tuu'a 'unmu 'le 'un-ɪ 'pεε'ε -Lagɔ'ɔ wɔnkue

'mu, 'ya "sɛ'ɛ dɪ 'ɪn-ɪ 'ye "plin mu. ɛ -se 'an "bhuo'a dɪ -ko.

^{VI} -Bho 'ɪn nʊ 'kɪ na, 'ɪn-ɪ "plin'a a, lɪ -ke dɪ 'ɪn 'ka 'mʊ-za, ɪ -se 'kɪ-ɪ -sɛ. Nyʊ-ʊ se'a lɛ "lru 'mʊ 'bhle, -ka ʊn-ʊ "plin'a bhuhuyiti, 'an nɛ -see 'kɪ -kaa 'mʊ-nɪ yi. ɪ-ɪ mo 'ko-o -ziadɪ. 'Bho 'ɛ lemʊ a, 'ɪn -see "plin yi, -ɛkedɪmaa, 'ɪn -see ti'bo nyʊ 'ke 'ɪnmʊ -kɪagba 'la. -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a 'mʊ, ʊn-ʊ 'wɔn'ɔ 'bo, ɪ -ke 'an kplizɪgɪ'a "sɛ'ɛ dɪ 'ɪn bo'ɔ ti ʊn 'ke 'bho 'ɪnmʊ "du.

^{VII} A 'ye li-ɔ, 'an "yritiyɛɛɛ -ke lɪklɪgbɪklɪgbɪ -lru ɔ -za'a "duku "yrili, ɔ -tɔ'ɔ 'ɪnmʊ "yi, 'ɪn 'bhɛɛ 'ko-o'o 'ya dɪ, 'ɪn 'ke 'kɪ 'an "bhuo 'yi'bhɛɛ. 'ɪn -kaa 'ɛ lɛtu nʊ'a dɪ, -Lagɔ "nyɪ'e *Sataan "yiflɔɛ 'le ɔ 'ye 'ɪnmʊ stasɪaa "kpi -ya.

^{VIII} ɛ-be stasɪaa 'mɛɛ'ɛ "lru "yi 'ɪn bhade'e -a'ba -Koyi Zezii li kpe tan 'le ɔ 'ke ɛ 'ɪnmʊ "kpi -za.

^{IX} 'Le ɔ na 'ɪnmʊ -bodɪ: 'ɪn -ke -ɪn -na'o, nyɔ -lɔɔ'ɔ dɪ se -ɪnmʊ "yi"sri! -ɛkedɪmaa, -bho nyɔ se lɛ "kpi-tɛ, 'ɪn-ɪ 'pɔ-ɔ 'kpi 'mʊ tenyɪ! ɔ 'lɛ'ɛ -kaa 'ɪnmʊ "yi, 'bʊbʊa 'lbha'a 'ɪnmʊ-ɛ. 'Ka-a ɛ -nɪ'e 'mʊ'a dɪ, lɪ-ɪ -zi'a 'ɪnmʊ wɔn 'mʊti, 'ɪn-ɪ "plin'o 'ya dɪ, 'le Zezii Kliist'a wɔnkue 'ke lbhʊ nʊ tenyɪ 'le 'ɪn 'mʊ.

^X 'Ka-a ɛ -nɪ'e 'mʊ'a dɪ, -bho 'ɪn se lɛ "kpi-tɛ, 'le 'bʊbʊa-a 'lbha'a 'ɪnmʊ. -Bho koo ʊn -ka 'ɪnmʊ-ʊ "jree -dɪ o, ʊn -ka 'ɪnmʊ nyanɪ 'mʊ-ʊ kla o, stasɪaalɪ nyɔ 'ka wɔn 'mʊ ɛɛ 'le ɔ 'ka -Lagowlu 'mʊ-za, -bho ɪ bhla 'ɪnmʊ "kpi o, 'le "bhalɛɛke, 'ya -lru -ke -nynaka nyɔ se'a 'bhle 'le ɔ 'ke ɪ 'li 'wɔ, -bho ɪ bhla 'ɪnmʊ "kpi o, 'ɪn yibo'o-o na Zezii Kliist'a dɪ 'ɪn-ɪ 'ye'e 'kle, 'le 'kpi'a -wa'a 'ɪnmʊ "yiti. -ɛkedɪmaa, -bho 'ɪn 'pɛɛ nɔ 'mʊ a,

'lemnu ɔ-ɔ 'po-o 'inmu 'kpi 'mu tenyi.

*'Pɔlv-u 'tmuv-o Kōlestikōmō na, ɔ-ɔ 'ye-e 'wa
"bhli le -mu -mu*

XI A -gblee, nyɔ-ɔ se'a lɛ 'lru 'mu 'bhle, 'ɔ -ka 'in -wlu'o -laa. A'ba "bhi-i nu ɛ'o: 'ɛ dɪ mo'o. 'In-ɪ "plin-o'o, -ɛkedɪmaa, a'ba -za 'an dɪzɪgɪ 'mu. A-bu 'ke 'kɪ 'an "kpidɪ 'mu-za. -Bho 'mna-a'a 'bhuo -se nyɔklagba -dɪ, nyu a-a 'la'a *Zezii'a -dalbhomɔklɪgbɪ, ʊn se 'inmu -zi.

XII A 'ke ɪ yibo mo'o, -ɛkedɪmaa, 'in yi'a 'le amu gbo, 'in 'ku-o "gwli, 'in 'ye lbhu nu, 'le -Lago 'ye 'in 'mu -zi -nɪ, ɔ 'ye *wɔnkulɪklɪgbɪ nu. -Ka 'in 'du'a Zezii'a -dalbhoyi, ɪ-bɪ wɔnkulɪ 'mnɪ, 'innɪ -tɔ nɪ'o.

XIII -Zegɛ yɛɛ 'in nu'o a -Bozezii'a nyu -lrɔv 'lruli 'le 'in 'ye 'bho amu sie'a? Lɛ -lue 'tɪn 'in -see'a 'le amu gbo nu, 'inne 'mo-o, 'in -see amu lɛ 'ybhāa. A-a popo-o 'gwɔti na, 'an kpli 'mnɪ se "yrili-nmɔ'ɔ dɪ, a 'bhɔ 'ya dɪ!

XIV 'Traamu 'tɔ ɔ, ɛ -see 'mu-gwle yi 'le 'in 'ke 'le amu gbo le yi. 'Inne 'ye 'ɛ kpɛ tannɛ "du mu. -Bho 'in yi 'le le a, 'in -see 'le a'ba kwa 'mu'a lɛ -kpɔn yi. A'ba "bhi 'in 'bɔ'ɔ ti, 'in -see a'ba lɪ 'ybha. A -gblee, ɛ kɔɔ'ɔ-ɔ "yreetɪ -ke 'wa 'lotv -ke 'wa -tɪta "we'a dɪ. ɛ -se "yreetɪ-ɪ 'bɔ'ɔ ti 'wa 'lotv -ke 'wa -tɪta'a dɪ 'nɪ -ko. -Gba! ʊ-bu "nyɪ'e 'wa "yreetɪ.

XV -Bho 'in "du a'ba -kpakpaa'a dɪ, lɛ'o lɛ 'in 'bhle'a, 'le 'in 'ke ɛ wɔn-nyni, 'le 'in 'ke sɪanamɔ -nɪ, 'ya -nyna 'inmu ka. ɪ-ɪ 'lbha-a 'inmu 'bɔbɔa "yi. -Ka 'in -kma'a a'ba dɪ tenyi, a 'ye -kaa li-ɔ! A-bee -mnɔv 'le, a -see 'an dɪ -kma yi -lrɛɛ'ɛ?

XVI -Ka 'in -see'a amu le 'ybhāa, a yibo nū-o'o, 'le a'ba tōlv-u "du'o 'bho 'an -da, na, 'in-u 'nū-o amu "yrabha "lruli, 'le 'in-u li'e a'ba mōni.

XVII Koo 'in-u 'lbha'a amu "yrabha 'mū'a? Nyu 'in-u 'lbho'a 'le amu gbo, 'innu -ke 'in zizi'e 'mū'a? A popo 'gwlvti!

XVIII Tiiti 'in 'lbho'o 'le amu gbo. Ǿ 'ka 'le yi a, -a'ba 'lotu'a "yu -lue a'ba "bhi yibo'a, 'innu 'in 'gbaa nō'o. Ǿ-bo Tiiti 'mnu 'le, Ǿ 'lbha-a amu "yrabha 'mū, Ǿ 'ye amu mōni 'lru 'mū li'a? Ǿ yi'a 'le, kpli Ǿ nū'a a, ɿ -ke 'an nū 'nū-o le -lue. -A -nū 'sōn, -a -plē'ε-ε -pōlv 'mū.

XIX A -gblee, dīkmalotu'a "nynuu-a, 'nōō "bōgv -nēε 'li, dī 'wee 'in -za'a 'mū, a-a popo-o 'gwlvti na, 'in 'ke 'an "bhūo "kpitice'ε dī ma'a? -Gba, 'kla -ko. 'Bho -Lagō'Ǿ "yigbeyi 'in-u za nū 'nū 'mū, -ēkedūmaa, 'in-u 'mō-o Zezii *Kliisū'a nyō. 'In 'ke amu -kpa'a kamū, 'in-u za'a amu dī 'mnu -bodu 'mū, 'le a 'ke -na -ka -zēgēka 'bho -Lagōjeyi.

XX A'ba nymō-Ǿ -nū'e 'inmū 'gwlv "sinamū. -Bho 'in -ka 'le amu gbo le-e yi, 'in -see 'ybhā, kpli-i 'ka 'inmū li-nyā, a 'ke ɿ 'mū-nū. -Bho ɿ -nū -kaa 'mū a, 'in-u 'ye-e amu dī "yi-kpa -mū 'le 'an kpli -see amu 'tū -nū yi -lrēε. A 'ye li-Ǿ, "nyinynidū "yi'a 'le nyunyō'Ǿ -pōlv gbo: jējēε o, "mūnyū o, 'cēmnyibhlēε o, limumūε o, -bonyunyu'a "nyinyniwlu'a -bodu 'mūzēε o, -bonyunyō'Ǿ cēcēε o, "jē'ε "yibhēεε o, -bho 'in -ka 'le-e yi, ɿ-bū "nyinynikpli 'mnu, a -kū ɿ 'li -nū'a dī nymō-Ǿ "si'e 'inmū 'gwlv.

XXI -Bho 'in -ka 'le le-e yi, -a'ba -Koyi -Lagō -kēε ε nū 'le a'ba kamū dūn -kaa 'inmū 'lbha'a dī nymō-Ǿ "si'e 'inmū 'gwlv. Nyu-u popo'a 'gwlvti

"nyinyinika o, -b "wɔlɔ'a o, -b nɔ'a -ganɔlbhakpli o, ɪ-bɪ "nyinyinikpli 'mnɔ, nyɔ-b -nɪ 'nɪ 'li, -b -see 'ɪ "yiyibo, 'le ɔn 'ke -Lagɔ gbo "bhiti ɔ 'ke 'ya dɪ 'bho 'le ɔn 'ke ɪ "yiti'tayi, 'ɪn -kaa 'wa -dadudu 'le a'ba "klumɔ -yɛ'ɛ nymɔ-ɔ "si'e 'ɪnmɔ 'gwɔɔ -lrɛɛ. -Bho ɪ -nɪ 'kɪ -kaa 'mɔ a, 'gwɔɔ-b nynɪ 'ko-o 'ɪnmɔ li 'wa dɪ.

XIII

-Ka 'Pɔɔɔ 'ka 'le le mu, 'ɛ dɪ ɔ-ɔ 'tmɔɔ nɔ'o 'kɔmɔ

^I A -gblee, 'lotɔ'a "nynuu-a, 'ɪn -zɪ 'ɪ-ɪ amɔ -bodɪ 'mɔ see na, 'an kpe tannɛ 'ɪn -nɪ'e 'le amɔ gbo le -yɪnamɔ. Nyɔ-b nɔ'a "nyinyinidɪ, -ka ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le -Lagɔ'ɔ "bɔgɔ 'li, 'ka-a 'ɪn-ɪ 'ye ɔ -zɪgle -tu mɔ. ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le-ɛ, na: -Bho nyɔ -za ɔ -bonyunyɔ'ɔ "kpidɪ 'mɔ, 'le nyɔ 'sɔn 'le "bhālɛɛke nyɔ tan 'ke ɪ "kpi'wɔɔn, ɪ-bɪ dɪ 'mnɔ, 'lemnɔ -ziadɪ mɔ'o, ɪ-ɪ zɛ 'ɛ 'mɔ-ɛ.

^{II} -Da 'ɪn -yi -nɪ'a 'le amɔ gbo 'an kpe 'sɔnnɛ ɛ, nyɔ-b nɔ'a "nyinyinidɪ, 'ɪn 'tmɔɔ nɔ-o'o. 'ɪn -see -bhla 'le le yi ke'a dɪ, 'ɪn-ɪ 'gbaa 'nɔ nyɔ -lrɔɔ 'le 'ɪn-ɪ 'tmɔɔ 'nɔ -lrɛɛke na: -Bho 'ɪn yi 'le le a, 'ɪn -see nyɔ'ɔ ngaze 'ye yi.

^{III} -Ka *Zezii *Kliisɪ-ɪ zi nɪ'a 'ɪn 'mɔ 'le ɔ-ɔ za'a amɔ dɪ -bodɪ 'mɔ, a 'ybha-o'o a 'ke ɪ yibo, 'kla -ko? A -de 'bho ti, a-a 'ye -ɪ yibo -mɔ! -Bho ɔ -ka 'le a'ba "klumɔ lbhɔ-b nɔ, 'ɔ 'kpi'a 'mɛ li. -Ka ɔ ku'a wɔn, nyɔ-b 'ye -ɪ li.

^{IV} Un 'lbha -nɪ 'nɔ-ɔ 'bho nyɔyɪrɪlbhaatu "yri, -ɛkedɪmaa, nyunyɔku ɔ 'bhle'e li. 'Traamɔ 'tɔ ɔ, ɔ -sɔ'ɔ-ɔ glu 'le 'mɛmɔ'a "klumɔ, ɔ -nɪ'e-e ti -lrɛɛke 'le -Lagɔ'ɔ wɔnkue 'mɔ. 'Bho -abɔ-a'a damɔ, -a

-ke ɔ "sisri'e-e "yi'a dɪ, -abu 'se 'kɪ 'mʊ'bhle -lrɛɛ. 'Le -Lago'ɔ wɔnkue 'mʊ, -ka ɔ 'ye'a tinɪɛ -lrɛɛ, 'ka-a -abu 'ye'e tinɪɛlrɛ 'le -a 'ke amʊ -kpa. -Bho -a yi 'le amʊ gbo, a-a 'ye -ɪ yibo -mʊ 'le -a'ba kpli 'mʊ.

V 'In-ɪ 'tmʊʊ'o amʊ-ɛ, a 'crɛ a'ba "bhi 'mʊti, -bho a de Zezii Kliisɪ "gwli -ka -zɛgɛka 'le a 'ke ɪ yibo! -Ka ɔ -nɪ'a amʊ 'mʊ, a'ba "bhi yibo nɪ-o'o. -Bho a de ɔ "gwli -ziaka a, ɔ -nɪ'e-e amʊ 'mʊ!

VI -Ka -abu "du'a *Zezii'a -dalbhomʊ, 'le -a 'bhɛɛ'ɛ -a 'ke ɪ nyʊ "yi-tɔ, 'ɪn 'de-e "gwli na, a yibo nɪ-o'o -lrɛɛ.

VII ɛ -nɪ'a -kaa 'mʊ a, -ka -a "du'a Zezii'a -dalbhomʊ, -a -see ti'bo -a 'ke ɪ amʊ "yi-tɔ. -A 'po-o a'ba dɪ *-Lago wɔn gbo "kɔmʊ 'le a -kaa 'tɔ "nyinynidɪ nʊ. -Ka -a "du'a 'ɔ -dalbhomʊ -ziaka, lɪ-ɪ 'kɪ ɪ -tɔ, -bho a'ba -gwɛ nɪ "yrili -dɪ, lɛ -a 'bo'ɔ amʊ 'mʊ ti, 'ɪnnɛ 'mo-o, a 'ke -zɛgɛ nʊ.

VIII A -gblee, -a 'zɪ -ɪ 'mʊ, -ɛkedɪmaa, -a se 'bhɛɛ -a 'ke -Lago'ɔ -ziadɪ -zicɛ 'mʊ "du. 'ɔ -ziadɪ 'mnɛ'ɛ "sɛ'ɛ -zɛgɛ'ɛ dɪ -a 'bhɛɛ'o -a 'ke -a'ba wɔnkue lbhʊ -nʊ -nɪ.

IX Wɔnkue -a 'bhle'a 'bho -Lagojeyi, -bho ɪ -see -amʊ "yi"sri, -a 'ke ɪ amʊ "yi-tɔ 'le a-bee -mnʊʊ 'ke 'bho 'kɪ 'mʊ'bhle, ɛ-ɛ 'lbhaa-a -amʊ 'bʊbʊa "yi. 'Ka-a ɛ -nɪ'e 'mʊ'a dɪ -a po'o a'ba dɪ -Lago wɔn gbo, 'le a 'ke "yritiku 'bho 'ɔ -jeyi.

X A -gblee, 'lotʊ'a "nynuu-a, 'ɪn-ɪ 'kɔ-ɔ 'an "boɔɔ -nɛɛ nya, 'le, -bho 'ɪn -ka 'le le-e yi, a 'ke a'ba "nyinynidɪ "yiyibo, a 'ke -Lago gbo "bhiti, 'le 'ɪn -kaa a'ba da -wlu. A 'ye li-ɔ, -a'ba -Kɔyi Zezii "nyɪ-e 'ɪnmʊ wɔnkue, 'ɪn 'ke amʊ 'kɪ "yi po. ɔ -see ɛ 'ɪnmʊ "nyɪ 'le 'ɪn 'ke amʊ 'kɪ "yiti-wa.

'Pōlv-v 'po-o Kōlestikōmō 'yewlu -jeyi

XI 'Traamō 'tō ō, 'lotv'a "nynuu-a, -a 'ke 'gbvū!
 A ku "yriti 'bho -Lagō'ō -jeyi! A popo 'kpi "yi!
 A -ple -naagi -lue 'mū! A kpvkpvū ti! -Bho a nū
 kpli 'mni, -Lagō -kma'a -a'ba dī 'le -ō "nyv'a -amū
 -pōlv'a bhluhluva, "lemni ō-ō 'sie-e amū gbo.

XII 'Inmō 'ye'e amū 'wee! -Bho a 'wōn 'an
 'yewlu 'bō, a gbıgble 'wee 'le a 'ke 'yıye 'le
 dıkmēē 'mū! *Zezii'a nyv -ke 'ın -nı'a 'nōō, vñ
 na v-bv 'ye'e amū!

XIII -A'ba -Kōyi Zezii *Kliisı 'mno'ō
 "nitiwōnnasv -nı amū "kpi "kōmū! -Lagō'ō
 nyv'a dıkmēē -nı amū 'mū "kōmū! A -ke *'ō
 Lisaazuzu "sisri "yi "kōmū "bhalrēēke!

-YBHËYBHËTITELRE

**Nyabwa: -YBHËYBHËTITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9